Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Biblioteca Centrală Regională Hunedoara-Deva

Monumentul Eroilor Patriei

Din sumar:

MEMORIA POATE FI EDUCATĂ

CĂTRE „ELECTRONICA GREA"

LA 6 GRADE SUD DE ECUATOR

DOUĂZECI DE ANI DE LA VICTORIA ASUPRA FASCISMULUI

● Prima zi de război ● Pe pantele Carpaților Albi ● Ultimele zile ale Reich-ului hitlerist

CITIȚI

ÎN PAG. 12-a

UMOR

ANUL XXI

19

(1 051)

7 mai 1965

12 pagini, 1 leu

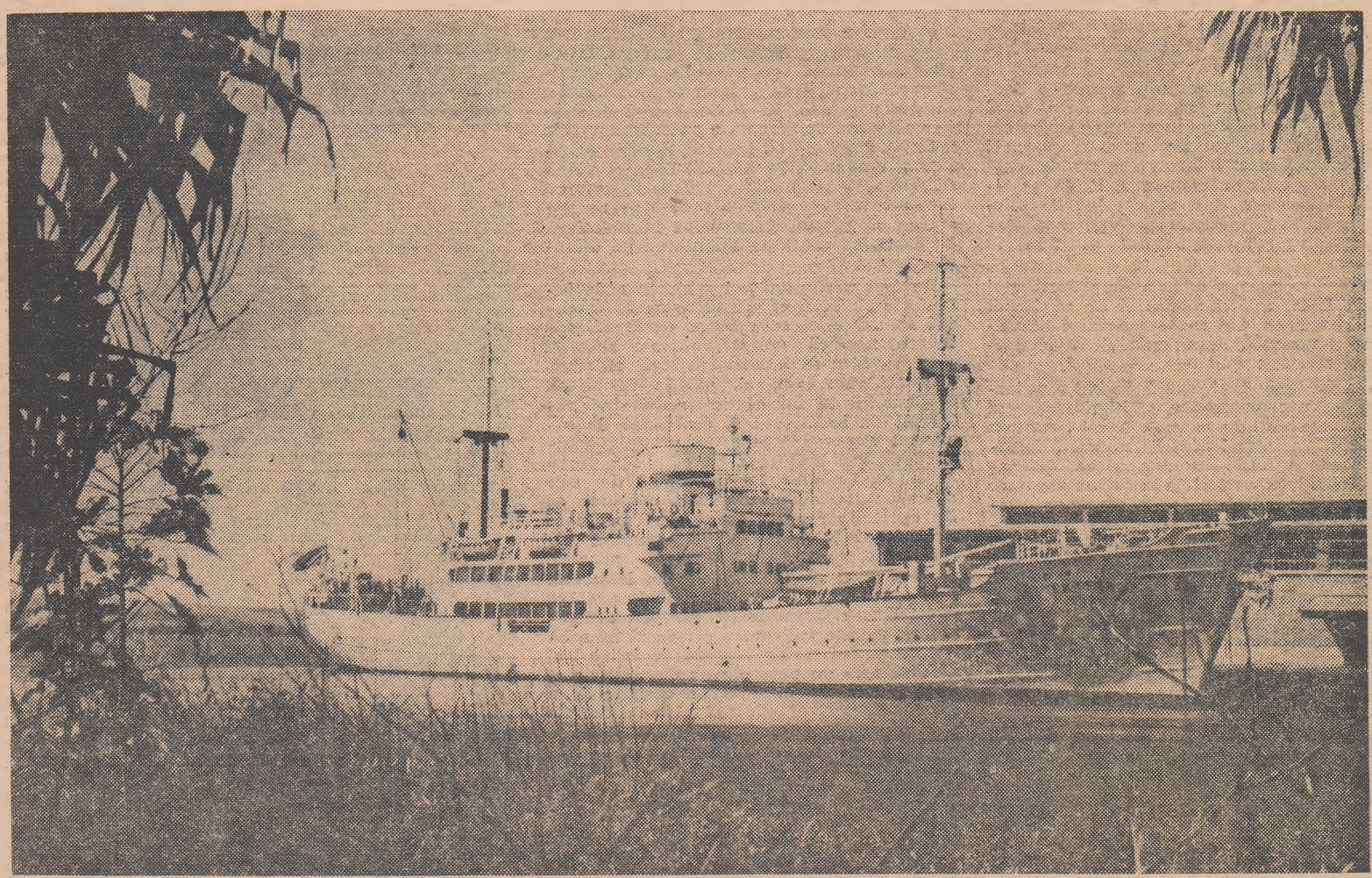

Vasul de cercetări oceanografice „Vitiaz"
(în pag. VI-a: „Cinci luni în Oceanul Indian")

Prima zi de război

De fapt, pentru a deveni cu adevărat mondial. ultimul război a avut patru „prime zile“ :

1 Septembrie 1939 — hitleriştii atacă Polonia.

3 Septembrie 1939 — Anglia şi Franţa declară război Germaniei.

22 iunie 1941 — trupele naziste invadează teritoriul Uniunii Sovietice.

7 decembrie 1941 — aviaţia japoneză bombardează baza navală americană Pearl Harbour.

1 Septembrie 1939... Începutul

Arhiva centrală a Armatei Sovietice păstrează documente unice : rapoarte de luptă şi jurnale de front care consemnează aproape minut cu minut evenimentele din 22 iunie 1941. În limbajul lor concis documentele relatează despre eroi necunoscuţi, despre nemuritoare fapte de vitejie, despre nobleţea omului sovietic.

Prima lovitură a fasciştilor a fost îndreptată împotriva grănicerilor. Iată cîteva rapoarte ale unor unităţi de grăniceri, tragice prin adevărul lor brutal :

4 şi 50 m. Lvov. După o scurtă pregătire de artilerie în raionul Parhaci, nemţii au trecut la ofensivă... Bombardează Vladimir-Volînski şi Liuboml. Toate detaşamentele sînt în stare de alarmă ; s-a luat legătura cu unităţile Armatei Roşii.

6 şi 10 m. Lvov. Pichetele 22 şi 26 din detaşamentul 97 de grăniceri luptă în încercuire. Deasupra Liubomlului se dau lupte aeriene.

6 şi 15 m. Leningrad. La ora 3 şi 45 douăzeci şi două de avioane zburînd la o altitudine de 3 000 de metri, şi mai sus, au pătruns în spatele frontului nostru.

6 şi 22 m. Minsk. Unităţile germane au trecut la ofensivă. Statul major al escadrilei nr. 10 a fost atacat. Avem nevoie de avioane !

6 şi 40 m. Belostok. Inamicul a trecut graniţa în toate sectoarele... Satele şi oraşele sînt bombardate... Grănicerii luptă...

7 şi 20 m. Lvov. Peremîşl e în flăcări. Podul de peste rîul San a fost aruncat în aer... Soldaţii germani poartă mantale de ostaşi ai Armatei Roşii cu petliţe de infanterişti... În raionul Rodzehovo au fost lansaţi paraşutişti.

7 şi 40 m. Vilnius. La ora 4 fix germanii au deschis foc împotriva oraşului Tauraghe şi a pichetelor de pază. Grănicerii au opus o puternică rezistenţă. Pichetul 4 de grăniceri a respins timp de aproape două ore atacurile inamicului, de trei ori a trecut la atac iar a patra oară a străpuns inelul şi a ieşit din încercuire.

7 şi 50 m. Tallin. Germanii au pornit în zori la ofensivă împotriva oraşului Palanga. Oraşul e în flăcări. Se dau lupte.

10 şi 45 m. Belostok. Se dau lupte pe tot frontul...

În lupte inegale, înarmaţi cu arme de foc uşoare, grănicerii au luptat pînă la ultimul cartuş, oprind adesea înaintarea inamicului. În Pribaltica, la Brest şi Peremîşl, în zona Bugului de Vest, lîngă Lomja şi Vladimir-Volînski — pretutindeni grănicerii sovietici au dat dovadă de curaj şi bărbăţie.

Comandamentul german acorda o deosebită însemnătate sectorului de vest al frontului. Hitleriştii concentraseră aici cel mai puternic grup de armate, grupul „Centru“. Unităţile acestui grup de elită s-au ciocnit de detaşamentul 17 de grăniceri. Detaşamentul a apărat 182 de kilometri din graniţa sovietică de pe Bug. Statul major al detaşamentului se afla la Brest.

Eroica epopee a apărătorilor Fortăreţei de la Brest a fost nemurită de scriitorul S. S. Smirnov. Un raport operativ al statului major al detaşamentului 17 de grăniceri spunea :

„La 22 iunie 1941, ora 5, lăsînd o puternică unitate de pază a statului major al detaşamentului în oraşul Brest , unitate condusă de intendentul de rangul 3 Juravliov, de serviciu în ziua aceea, detaşamentul a ieşit cu forţele restrînse ale unor subunităţi de stat major la marginea oraşului. Ocupînd o poziţie de apărare în extremitatea nord-estică a Brestului, detaşamentul de grăniceri alcătuit dintr-o companie de legătură, un pluton al comenduirii şi din servicii la care se alăturaseră mici grupuri de lucrători ai NKVD-ului şi miliţiei orăşeneşti, sub comanda maiorului Kuznetov, şeful detaşamentului, a oprit timp de cîteva ore ofensiva inamicului...“.

Documentele au consemnat numele unor eroi ca : instructorul politic al pichetului 1 de grăniceri, Şabrov, organizatorul de partid Paşutin, locotenentul Gorbunov, comandantul pichetului 2 de grăniceri, instructorul politic superior Umnov, locotenentul Başkakov şi mulţi alţii.

Dar documentele nu vorbesc, din păcate, despre pichetul 9 al lui Andrei Kijevatov care, instalat într-o insulă la confluenţa Bugului cu Muhaveţ, a fost cel dintîi atacat de trupele fasciste. Ultimii săi ostaşi au căzut împreună cu apărătorii fortăreţei de la Brest printre ruinele forturilor zvîrlite în aer.

Lupte extrem de grele a dat detaşamentul de grăniceri de la Vladimir-Volînski. Radiotelegrafistul de serviciu pe Direcţia generală a trupelor de grăniceri a notat textele telegramelor expediate din Lvov şi Vladimir-Volînski.

Iată cum sună ele :

„7 şi 20 m. — Germanii au trecut graniţa în regiunea Ustilug.

8 şi 10 m. — S-a pierdut legătura cu comandamentele 1 şi 2. Maiorul Bîcikovski, comandantul detaşamentului, a trimis cinci grupuri de recunoaştere la Ustilug, Ludzin şi Sokali. Artileria germană continuă să tragă asupra oraşului. La 7 şi 5 m. nemţii au ajuns la Piatîdni, aflat la 6 km vest de Vladimir-Volînski.

Ora 13. — Conform unor date încă neconfirmate, pichetul nr. 6 a fost nimicit de duşmani sau poate capturat, am pierdut legătura cu el...“.

În afara acestor scurte însemnări, documentele nu mai cuprind nici o referire la acest pichet de grăniceri, comandat de locotenentul major Neezjalov. Ce se întîmplase ? Despre cele petrecute a povestit mai tîrziu sora soţiei şefului pichetului, Stupina. La 22 iunie Stupina se afla acolo, a luat parte la luptă, a fost rănită, a căzut prizonieră. În august 1941 a reuşit să evadeze. Pe baza relatării ei a fost alcătuit raportul şefului detaşamentului de grăniceri de la Vladimir-Volînski, din care am aflat despre soarta ostaşilor şi comandanţilor eroicului pichet nr. 6.

La ora 4 Vladimir-Volînski a fost supus unui puternic tir de artilerie. După cîteva minute, cincisprezece bombardiere şi-au aruncat asupra oraşului încărcătura ucigătoare de moarte. Simultan, în sectorul pichetului de grăniceri, infanteria inamică, susţinută de tancuri, a trecut Bugul pe podul de cale ferată şi a atacat pichetul cu un batalion întreg. Efectivul pichetului a ocupat poziţii în forturi şi a primit lupta.

La ora 6 pichetul era prins în încercuirea strînsă a inamicului care ajunsese pînă în curte. Dar grănicerii sovietici n-au renunţat la luptă. Rănit de două ori, locotenentul major Neezjalov a continuat să-şi comande ostaşii. La 23 iunie a fost ucis.

Pichetul a rezistat eroic mai bine de 48 de ore. Majoritatea ostaşilor şi comandanţilor au căzut în lupta inegală. În ciuda celor şaisprezece răni, sergentul major Mannikov nu şi-a părăsit mitraliera. La 24 iunie rămăseseră numai cinci-şase apărători, în frunte cu instructorul politic Voşciaev. Au rezistat încă o zi, dar pe seară, văzînd că ostaşii sîngerează prea tare şi că împotrivirea nu mai este cu putinţă, Voşciaev, grav rănit, s-a împuşcat. Între cei cîţiva viteji apărători ai pichetului luaţi prizonieri numai Stupina nu-şi pierduse cunoştinţa.

Pretutindeni, grănicerii au depus o rezistenţă eroică în prima zi a Marelui Război de Apărare a Patriei.

La 24 iunie 1941, „Pravda“ a scris : **„Grănicerii sovietici au luptat ca nişte lei. Primind prima lovitură prin surprindere a mîrşavului duşman, ei s-au bătut corp la corp şi numai trecînd peste cadavrele lor au putut face fasciştii un pas mai departe“.**

Poporul nu-şi va uita niciodată eroii.

L. Krivoşein
V. Cerviakov

Pe pantele Carpaţilor Albi

Şi pe mine, ca şi pe toţi tovarăşii mei de luptă, ultimele zile ale războiului m-au prins departe de ţară, pe plaiurile Moraviei, în Cehoslovacia.

Era în a doua jumătate a lunii aprilie 1945. Divizia 9 infanterie, care acţiona pe flancul sting împreună cu Divizia 232 din Armata 40-a sovietică, se angajase în lupte crîncene la Strany, pe pantele Carpaţilor Albi, nu departe de Moravska-Lievskove. Hitleriştii organizaseră pe înălţimile în parte golaşe, în parte împădurite de la nord-vest de Strany, o puternică poziţie întărită din timp cu tranşee, lucrări genistice şi cazemate. În această zonă ei voiau să oprească cît mai mult timp înaintarea trupelor române şi sovietice care aveau misiunea să pătrundă în valea Moraviei şi, de acolo, să continue înaintarea pe direcţia Praga.

De trei zile, cele trei regimente de infanterie ale diviziei, sprijinite de Regimentul 18 artilerie, care făcea parte tot din marea noastră unitate, atacau ziua şi noaptea fără să izbutească, însă, să rupă, pe toată adîncimea ei, poziţia hitleristă. Regimentul 34 infanterie reuşise să pătrundă cu batalionul 1, comandat de căpitanul Popescu Vasile, în primele tranşee, ocupînd înălţimea cu cota 552, lîngă colţul unei păduri. Batalionul 2, de sub comanda maiorului Florescu, continua să fie oprit de focuri puternice în faţa primei linii inamice. Regimentul 40 infanterie, aflat în dreapta noastră, reuşise şi el să facă în poziţia hitleristă o pungă de vreo 150 metri adîncime şi 300 metri lăţime. Înverşunaţi, fasciştii contraatacau de cîte trei-patru ori pe zi cu subunităţi de infanterie însoţite de tancuri şi sprijinite cu un puternic tir de artilerie şi de aruncătoare, cu intenţia desigur de a rupe dispozitivul diviziei şi a pătrunde spre Moravska-Lievskove, pentru a învălui unul din flancurile marii noastre unităţi. Intenţiile şi planul lor au fost, însă, sezisate de comandamentul diviziei, care a proiectat un nou şi îndrăzneţ atac menit să răstoarne concepţia tactică a duşmanului.

Într-o margine a satului, bine apărat de coasta dealului, se afla punctul de comandă al regimentului nostru. Eu lucram atunci la biroul de operaţii.

— Căpitan Pană, mi-a ordonat la un moment dat comandantul regimentului, ia un ostaş care să te însoţească şi ieşi în întîmpinarea căpitanului Makritski, că pe întunericul ăsta orientarea e grea şi apoi mai sînt posibile şi unele surprize. Mă gîndesc la o infiltrare a unor cercetaşi sau patrule inamice...

Makritski era ofiţerul sovietic de legătură ataşat pe lîngă regimentul nostru şi fusese chemat de colonelul Pamfilov care, la rîndul lui, era ofiţer de legătură pe lîngă comandamentul diviziei. Am mers şi tot mers pînă cînd am ajuns la punctul de comandă al diviziei.

Aruncătoare de mine instalate pe poziţie...

— Am venit să-l întîmpin pe căpitanul Makritski, m-am adresat colonelului Tonceanu, şeful de stat major al marii unităţi.

— Ai venit prea tîrziu, mi-a răspuns colonelul. A plecat la vecinii noştri din stînga, unitatea sovietică cu care conlucrează Regimentul 34 infanterie.

Între timp, colonelul Pamfilov începuse, în faţa unei hărţi aflate pe o masă lungă de lemn, o discuţie cu şeful de stat major al Diviziei.

— Uite ce-i de părere colonelul sovietic, mi se adresă şeful de stat major. Cum tot ai venit pînă aici, n-ar strica să te punem la curent, înainte de a redacta ordinul scris, cu situaţia tactică generală şi cu misiunea regimentului vostru, pe care urmează s-o comunici verbal comandantului tău. Te rog treci în faţa hărţii.

După ce mă informă asupra situaţiei forţelor inamice cît şi a trupelor noastre, colonelul Tonceanu continuă : „Mîine dăm marele atac. Regimentul 34 infanterie urmează să atace pe direcţia loviturii principale a diviziei — colţul nord-vest Strany, curba şoselei de pe creasta cu pădurea, în direcţia generală Ungerski Brod. În flancul drept o să fie Regimentul 40 infanterie, iar în eşalonul 2 Regimentul 36 infanterie. La stînga diviziei va acţiona, în strînsă legătură cu voi, o unitate din Divizia 232 sovietică, aceea unde s-a deplasat căpitanul Makritski. Cînd s-o întoarce la regiment, întocmiţi un plan de cooperare cu comandanţii sovietici de la unitatea vecină. În atacul de mîine, pe lîngă artileria diviziei, vom dispune şi de sprijinul de foc al cîtorva baterii de artilerie sovietice. În acelaşi timp, atît trupele române cît şi cele sovietice vor fi sprijinite masiv de formaţiuni de avioane de asalt în picaj şi de avioane de bombardament din Corpul aerian român...“

M-am înapoiat în grabă la punctul de comandă al regimentului. Prin firele de telefon începuseră să curgă chemările, ordinele, rapoartele. Ca nişte stafii, abia ghicite în beznă nopţii, agenţii de legătură alergau de la batalioane la companii şi de acolo la plutoane, la grupe, la poziţiile aruncătoarelor de mine, ale tunurilor antitanc şi mitralierelor. Alergau fără să fie auziţi, văzuţi sau simţiţi de vrăjmaşul hain. Între timp, la punctul de comandă al regimentului sosiseră doi ofiţeri sovietici însoţiţi de trei ostaşi. Dacă nu mă înşeală memoria, pe cel mai înalt, cu trăsături hotărîte. cu ochii cenuşii-verzui, îl chema, mi se pare, Piotr Kolicenko sau Glocikov. Piotr era maior, tovarăşul lui locotenent-major. Împreună cu ei, comandantul regimentului nostru locotenent-co-

Douăzeci de ani de la victoria asupra fascismului

Ultimele zile ale Reich-ului hitlerist

...Pe atunci (în primăvara 1945 — N. R.) subteranele Cancelariei Reich-ului erau învăluite în mister. Se spunea că erau la cîteva sute de metri sub pămînt — refugiu inaccesibil, legat prin galerii de principalele centre ale Berlinului. Nu era, însă, decît o legendă. În realitate, subteranele nu erau prea adînci. Mai mult, încă, nu fuseseră nici măcar terminate.

Subteranele Cancelariei Reich-ului se compuneau din două părţi. Prima, la o adîncime destul de mică, mergea de-a lungul faţadei noii Cancelarii, care dădea în Voss-Strasse. Cu pereţii îmbrăcaţi în plăci de faianţă, ea era destinată depozitelor şi serviciilor auxiliare.

Printr-un pasaj îngust, care traversa un garaj, se ajungea în a doua parte a subteranelor, mai adîncă. Mai întîi se intra într-o sală destul de mare, aranjată cu un oarecare lux : tablouri pe pereţi, mobilă grea, împrumutată probabil din celelalte săli ale Cancelariei. O uşă dădea în apartamentul rezervat lui Goebbels şi familiei sale. La stînga se deschidea un pasaj care ducea spre apartamentele lui Hitler şi Evei Braun, spre încăperile medicilor şi ofiţerilor din garda personală.

Cînd se construise Cancelaria, în 1939, sălile ei imense fuseseră concepute pentru a impresiona. Înainte de a ajunge în cabinetul lui Hitler, vizitatorul trebuia să devină conştient de propria-i nimicnicie. După ce traversa o lungă galerie de marmoră, un mare număr de săli şi saloane, el intra în uriaşul cabinet de lucru unde vedea, la celălalt capăt, biroul Führer-ului şi, alături, un imens glob pămîntesc.

În primăvara lui 1945, Führer-ul şi cancelarul Reich-ului trebuia, însă, să se mulţumească cu un minuscul birou subteran cu tavanul jos. Abia dacă era loc pentru o etajeră cu cărţi. Nu mai exista nici globul terestru pe care să traseze itinerariile Wehrmachtului. Aghiotanţii întindeau pe masă o hartă reprezentînd doar Berlinul încercuit.

Adio feldmareşali aliniaţi în galeria de marmură ! Prevăzători, Keitel şi Jodl o şterseseră de altfel din Berlin, pentru a se instala dincolo de încercuire. Iar Goering îşi luase tălpăşiţa în direcţia Alpilor bavarezi. Himmler plecase în nord şi, la graniţa daneză, ducea tratative secrete cu occidentalii prin intermediul contelui Bernadotte.

Pe lîngă Hitler nu mai rămăsese decît un mic grup din care făceau parte Goebbels şi Bormann. Pînă şi cei mai credincioşi servitori încercau însă să scape. La 27 aprilie fusese arestat Gruppenführer-ul SS Fegelein, trimisul lui Himmler pe lîngă Hitler şi cumnatul Evei Braun, în timp ce vroia să fugă din Cancelarie.

Planurile din urmă

În Occident s-au publicat multe cărţi despre ultimele zile ale Cancelariei Reich-ului. Autorii au insistat în special asupra căsătoriei lui Hitler cu Eva Braun sau asupra beţiilor SS-iştilor. Ar fi, însă, greşit să se creadă că locuitorii Cancelariei nu aveau altă treabă decît să bea. Oricît ar părea de paradoxal, pînă şi în ultimele zile şi ore ale domniei lor, conducătorii celui de-al III-lea Reich făceau planuri de viitor. Nu declarase oare Hitler, la 6 aprilie 1945, că e sigur de victorie ?

Pe ce conta Hitler ? Probabil că nu pe operaţiile militare, ci mai degrabă pe manevre politice. Acum, la douăzeci de ani după sfîrşitul războiului, posedăm informaţii destul de complete despre mijloacele pe care conducătorii celui de-al III-lea Reich se pregăteau să le folosească la începutul lui 1945. De la 13 aprilie, cînd la Cancelaria Reich-ului se aflase de moartea preşedintelui Roosevelt, toată lumea trăia în euforie, cu speranţa unei ciocniri între aliaţii occidentali şi Uniunea Sovietică, ciocnire care să întîrzie scadenţa.

Iată un episod relatat de feldmareşalul Keitel, cu puţin înainte de executarea lui

Înnebunite de spaima sfîrşitului apropiat, căpeteniile naziste îşi aruncau în ultimele zile uniformele şi decoraţiile acolo unde de mult ar fi trebuit să se afle : la lada cu gunoi.

la Nürnberg. La 23 aprilie 1945 feldmareşalul a avut o întrevedere cu Hitler, ultima de altfel. Keitel venise de la postul lui de comandă instalat în orăşelul Krampnitz, la vest de Berlin. Foarte deprimat, s-a mirat văzîndu-l pe Führer relativ calm. Întrevederea a fost lungă. Feldmareşalul a rezumat mai întîi situaţia disperată de pe front iar apoi l-a implorat pe Hitler să părăsească Berlinul. Führerul a refuzat net. Lui Keitel nu-i mai rămînea decît să bată din călcîie, şi să plece.

De data aceasta însă, Keitel, care tremurase întotdeauna în faţa stăpînului său, i-a ţinut piept. După cîteva minute s-a întors în biroul lui Hitler şi a întrebat :

— Vreau să ştiu dacă tratativele cu inamicul sînt începute şi cine le duce ?

Hitler a răspuns că n-au nici o grabă să capituleze şi că ar trebui să treacă la negocieri „după o victorie", la Berlin de exemplu. Keitel, care ştia mai bine ca oricine că o victorie era de neconceput, nu s-a clintit. El însuşi trimisese din ordinul Führer-ului, în ianuarie 1945, o scrisoare către generalul Eisenhower în care-i propunea să ducă tratative separate. Hotărît să primească un răspuns mai precis, feldmareşalul şi-a repetat întrebarea.

— Am dat de mult timp ordin — i-a răspuns Hitler — să se înceapă în Italia negocieri cu Anglia. Chiar astăzi Ribbentrop va primi noi instrucţiuni !

Cu alte cuvinte, la sfîrşitul războiului Himmler şi chiar Hitler mai contau pe scindarea frontului antifascist unic...

Concomitent, Hitler, Bormann şi Goebbels elaborau şi planuri de „politică internă". Evident erau numai palavre, de vreme ce Führer-ul nu mai stăpînea decît o părticică infimă din Germania. Dar Hitler nu vroia să se retragă din istorie !

Dacă trebuie să piară, să piară întreg poporul german! Asta era ideea lui... Iată cuvintele sale : „Dacă poporul german nu-i capabil să lupte pentru existenţă, mai bine să dispară...".

Aşa s-a născut una din ultimele directive ale lui Hitler : „pămîntul ars". Se ştie că expresia fusese folosită de Hitler şi mai înainte, cînd Werhmacht-ul se retrăgea din Uniunea Sovietică. Atunci Hitler dăduse ordin să fie distruse toate întreprinderile industriale, aşezările omeneşti, căile ferate, podurile din U.R.S.S. şi Polonia. De data aceasta era vorba de Germania. La 19 martie 1945, Hitler a ordonat ca, înainte de retragere, să se distrugă întreprinderile industriale, centralele electrice, uzinele de gaz, depozitele de alimente, mijloacele de transport, şoselele şi căile ferate...

Şanţul din grădină

Totul are, însă, un sfîrşit. În seara de 29 aprilie 1945, şeful clicii brune a înţeles că nimic nu-l mai putea salva. În cursul nopţii şi-a dictat cele două testamente („personal" şi „politic") iar la 30 aprilie, către prînz, s-a retras în camera lui împreună cu Eva Braun...

Nu avem nici un document asupra celor ce au urmat, ci numai mărturiile celor care se aflau în subteranele Cancelariei şi care, ulterior, au fost luaţi prizonieri. Cele mai cunoscute declaraţii sînt ale lui Erich Kempka, şoferul lui Hitler, care a figurat ca martor la Nürnberg. După aceea a publicat o carte senzaţională *L-am ars pe Adolf Hitler*.

Kempka afirmă că Hitler şi Eva Braun s-au sinucis şi că după aceea valetul Heinz Linge, doctorul Stumpfegger şi Bormann au dus cadavrele lor în curtea Cancelariei. Kempka scrie :

„Incinta Cancelariei Reich-ului se afla sub un tir puternic. Obuzele ruseşti cădeau foarte aproape, zvîrlind gheizere de pămînt. Aerul era plin de praf de ciment. Doctorul Stumpfegger şi Linge au aşezat trupul Führer-ului la vreo trei metri de intrarea în subterane, spre dreapta. Acolo se găsea o betonieră mare, adusă pentru a adăuga un metru grosime la blindajul subteranelor...

Obuzele continuau să explodeze şi bulgării de pămînt cădeau pe noi. Uitînd de pericolul de moarte, am scos din subterane cîteva bidoane de benzină. Cînd betoniera funcţionase încă, se formase alături de ea un şanţ, în care acum zăceau trupurile celor doi. Benzina pe care o turnam se aduna în şanţ şi îmbrăcămintea cadavrelor era îmbibată".

Kempka descrie apoi cum, sub obuze, SS-iştii au perfectat operaţia. Peste trupuri au fost aruncaţi cîţi aprinşi. Au izbucnit flăcări...

L. Bezîmenski

Un morman de ruine : fostul Reichstag

---

lonelul Sandu Socolescu, căpitanul Brebea Traian, titularul biroului de operaţii şi eu, ajutorul lui, am întocmit planul cooperării în vederea atacului de a doua zi.

...Cînd cîmpul de luptă a început să fie luminat de primele învăpăieri ale răsăritului, unităţile noastre erau pregătite să pornească din nou asupra înălţimii pe care se afla parcă înşurubată poziţia.

— Alo „Visul-1" ! Alo !... chema mereu divizia la telefon indicativul regimentului. Fiţi gata ! Atenţie, începem !

Am primit ordin să mă deplasez urgent la batalionul 2, unde se prevedea o situaţie mai grea. Înainte de plecare, comandantul de regiment precizase că trebuie neapărat să ajungem pe creastă de unde să cădem în spatele fasciştilor aflaţi la colţul pădurii.

...Deodată văzduhul a început să se cutremure ca din senin. Pornise pregătirea de artilerie ! Trăgeau cu sete atît tunurile româneşti cît şi cele sovietice, şi dealul se transformase într-un nor înspăimîntător de fum şi limbi de foc. Cum era şi de aşteptat, răspunsul artileriei fasciste n-a întîrziat şi, din nou, potopul de foc a cuprins întreg cîmpul de luptă. Cerul se întunecase de atîta praf şi fum. Avioanele româneşti treceau fulgerător pe deasupra noastră, virau în picaje ameţitoare şi-şi deşertau încărcătura ucigătoare în adîncurile poziţiei germane. Întregul regiment, întreaga divizie, părea un imens arc de forţă umană, încordat la maximum, gata să se dezdoaie. Curînd, prin neagra fumăraie au ţîşnit rachetele, vestitoare ale începerii atacului !

În aceeaşi clipă ne-am avîntat cu toţii înainte şi am început să asaltăm creasta.

Trebuia să ne trîntim mereu la pămînt, căci poziţia germană îşi slobozea întreaga putere ucigătoare de foc. Dar şi din spatele nostru a pornit spre creastă un adevărat fluviu de foc. Batalionul 2 a străpuns prima poziţie inamică şi tot primul a trecut la lupta cu grenadele şi baioneta în sectorul ultimelor tranşee inamice. Regimentul 40 infanterie pătrunsese şi el în poziţia fascistă. Căpitanul Makritski a venit lîngă mine.

— Domnule căpitan, îmi strigă deodată sergentul Vlăsceanu, priviţi, tancuri germane pe creasta dinspre pădure... În acelaşi timp, adjutantul de la batalionul 1 mă informă telefonic că dinspre cealaltă parte a pădurii se dezlănţuise un contraatac inamic. Într-adevăr, ceva mai la dreapta zării cum un grup de tancuri, însoţit de infanterie germană şi sprijinit pe flancuri cu foc masiv de artilerie, încerca să pătrundă între unitatea noastră şi Regimentul 40 infanterie. Situaţia era critică. Deodată, auzirăm răsunînd patru bubuituri puternice, una după alta, urmate de explozii pe direcţia de înaintare a tancurilor fasciste. Ura, un tanc în flăcări ! Apoi un al doilea şi iată-l şi pe al treilea oprit locului în urma unei lovituri directe în şenilă. Intraseră în acţiune tunurile companiei antitanc a regimentului, comandată de sublocotenentul Zamfir ! Mai tîrziu am aflat că prima lovitură în plin fusese trasă de sergentul tunar Corneanu. Rezultatul ? Învălmăşeală la inamic, ultimele trei tancuri încercînd să bată în retragere. Asupra lor s-au aruncat, însă, vînătorii de tancuri din compania de pionieri comandată de sublocotenentul Aurel Mihale, în timp ce restul ostaşilor noştri a deschis un foc susţinut cu automatele şi puştile mitraliere asupra infanteriştilor nemţi. Cînd am reluat înaintarea, dinspre stînga s-a dezlănţuit un alt contraatac masiv, care a obligat două din companiile Regimentului 40 infanterie şi una din regimentul nostru să se replieze. Dar tot atunci, asupra forţelor fasciste s-a dezlănţuit o adevărată vijelie de foc de aruncătoare şi artilerie. Intraseră în acţiune trupele sovietice de la stînga care cooperau strîns cu unităţile noastre.

Deodată, căpitanul Makritski mă bătu pe umăr şi-mi arătă cu mîna ceva spre stînga:

— Vot, smotri, tam Piotr !...

Într-adevăr, protejaţi de barajul de artilerie şi de aruncătoare porniseră să atace din flanc ostaşii regimentului vecin, din Divizia 232 sovietică, cu ai căror comandanţi întocmiserăm planul comun. Hitleriştii începură să se retragă spre pădure, dar ostaşii sovietici îi urmăreau de aproape. Concomitent, batalioanele noastre reluară asaltul pe celelalte laturi ale pădurii, spre creastă.

Cînd am atins şoseaua ce şerpuia pe creastă, am văzut pe contrapantă un spectacol cum rar am mai putut vedea. Ostaşii români se năpusteau cu urale, trăgînd din mers şi aruncînd cu grenadele asupra fasciştilor, care nu mai avuseseră timpul să iasă din adăposturi sau din tranşee.

— Alo !... alo ! — mă sună la telefon după victorie comandantul de regiment. Vă reg să primiţi felicitări din partea ministrului nostru de război, a delegaţiei de muncitori şi a ziariştilor sosiţi din ţară, aflaţi aici, aproape de noi, la Moravska-Lievskove. Au aflat despre victoria voastră de la Strany şi o vor comunica şi celor din ţară...

Ion Gh. Pană
Locotenent-colonel în rezervă

reportaj

KONSTANTIN SIMONOV

(IV)

JURNAL DE RĂZBOI
(1941-1945)

(urmare din numărul trecut)

...Totul s-a isprăvit. Cei cîţiva nemţi rămaşi în viaţă s-au predat. În ultimele douăzeci şi patru de ore nu mai ocupau decît trei clădiri. Străbatem imensele galerii subterane ale mînăstirii călugărilor dominicani. Sînt umede, sinistre, cu miros fetid de cadavre în putrefacţie. Intrăm într-o galerie lungă ca un tunel de metrou. O trecere îngustă. De ambele părţi, trei rînduri de paturi suprapuse. Răniţi în vrac. Se află şi într-alte pivniţe, dar aci sînt mai numeroşi, cîteva sute. De pe bolţi se preling picături negre. Cîteva lumînări sînt lipite pe rama paturilor. Trec printre şirurile de paturi şi mă lovesc mereu cu umerii de picioare. Umblînd, grupul nostru deplasează aerul şi stinge o lumînare. Continui pe bîjbîite şi apuc un picior îngheţat, mort. Cadavrele sînt amestecate cu cei vii. Ca şi în celelalte pivniţe prin care am trecut, pun întrebări răniţilor. Îmi spun că stau fără hrană şi îngrijire de trei zile. Cu o seară înainte li s-a împărţit apă pentru ultima dată. În celelalte pivniţe nu mi s-a spus asta. Îmi vine greu să cred. Întreb din nou şi primesc aceleaşi răspunsuri. Nu înţeleg nimic. Galeria asta a fost uitată sau disperarea era aşa de generală încît nimănui nu-i mai păsa nici de el însuşi şi nici de ceilalţi? Dau peste un preot polonez care a stat ascuns în aceste pivniţe tot timpul asediului şi care acum îi ajută pe cei care trag să moară. Într-una din galerii îmi arată o uşă de fier. Îmi spune că duce într-o încăpere unde erau puşi muribunzii. Intru cu lanterna electrică în mînă. Podeaua este acoperită de cadavre. În clipa în care sînt gata să ies, din fund se ridică un murmur: „Wasser! Wasser!"...

1945

La sfîrşitul lui ianuarie, redacţia m-a trimis pe Frontul 4 ucrainean care purta lupte în sudul Poloniei şi în Slovacia.

...Ne îndreptăm spre Loslau. Unul după altul „Il"-urile noastre se aruncă cu un şuierat asupra cartierelor apusene. Se văd împede piloţii care atacă în picaj. Tunurile „R.S." intră în acţiune şi sub aripile aparatelor se aprind jerbe de flăcări. Destul de aproape de noi, un tanc „T-34" incendiat. Trei soldaţi şed pe şenilele arse şi răsucite. Doi din ei ascultă pe al treilea care cîntă la un mic acordeon: „Ostaşul pleacă la război, iubita-şi ia rămas bun..." În josul drumului, o fermă distrusă de obuze. Mergem pînă acolo: totul e claie peste grămadă. Au căzut cel puţin zece sau douăsprezece obuze. Probabil că nemţii se fortificaseră înăuntru. Sub geam, printre dărîmături, sînt îngrămădite benzi de mitralieră.

La o sută de metri de fermă, foarte aproape de şosea, o gaură mică de obuz. Alături, un pantof însîngerat, un petec de manta şi o gamelă turtită sînt tot ce a rămas dintr-un om. La cîţiva paşi mai încolo, o moviliţă de pămînt înălţată de curînd. Pe un par, într-o ramă din lemn de palisandru, împrumutată probabil de la fermă, o bucată de carton pe care scrie:

Kasatkin, sergent
Beliakov, sergent
Kondratenko, caporal
Brodii, soldat.
Ucişi la 26.III.1945

Recules în faţa acestui mormînt, mă gîndesc la sfîrşitul fulgerător a patru vieţi omeneşti. Atacau ferma, o mină a explodat aproape de ei, au fost omoriţi şi îngropaţi la doi paşi de pilnie, în faţa fermei pe care tovarăşii lor aveau s-o cucerească o jumătate de oră mai tîrziu. După ce au ocupat-o, tovarăşii lor au luat o ramă, în care era poate un portret de-al lui Hitler, au băgat în ea o cromolitografie întoarsă cu faţa-n jos, au scris patru nume şi şi-au continuat înaintarea spre Loslau.

Înştiinţările de deces n-au fost trimise încă; peste două luni, nu mai curînd, vor sosi la Irkutsk, Novgorod, Poltava... Asta-i în toată goliciunea ei îngrozitoare soarta celui plecat la război. Aşa a fost, aşa rămîne. Aşa este astăzi încă, în 1945, cînd sîntem învingători.

Mai

...Iată-ne în cartierele mărginaşe ale Berlinului. E destul de greu să te orientezi... La întretăierea dintre două străzi în ruine, staţionează un jeep. Trec tancuri cu turelele deschise. Aşezat pe bara de protecţie a jeep-ului, proptit de radiator, Rîbalko [1]) priveşte tancurile. În această zi călduţă de mai, e îmbrăcat cu o haină de iarnă căptuşită cu blană. Bolnav de sigur: are faţa galbenă ca ceara a omului care-şi stăpîneşte cu greu o durere puternică. Ne vorbeşte fără să-şi descleşteze dinţii. Îi spun că am vroi să rămînem în armata lui şi îl întreb la ce unitate să mergem pentru a ne găsi cît mai aproape de centrul Berlinului...

...Se lasă seara. Ne apropiem de zidul pe jumătate dărîmat al grădinii zoologice. Estacada căii ferate urbane. Cadavre culcate pe spate sau cu faţa la pămînt. Pe pavaj, sînge proaspăt încă. Totul s-a desfăşurat abia acum cîteva clipe. Aci a luptat o mică unitate S.S. La baza estacadei, două mitraliere şi vreo cincisprezece cadavre, printre care două de femei în uniformă SS. De cîte ori am văzut femei ucise în război, nu mi-am putut reţine o tresărire de milă; chiar şi în cazul ăsta, în ciuda uniformelor SS. Ne cărăm peste împrejmuirea năruită a grădinii zoologice... Aleile sînt pline de cadavre de soldaţi germani. Pe o bancă, un ostaş sovietic mort. Capul îi e acoperit cu gluga mantalei... ...La maimuţe. Mai mulţi soldaţi de-ai noştri stau la marginea unei gropi imense în care se agită maimuţele. Soldaţii par obosiţi. Sînt plini de fum şi de noroi, ceea ce nu-i împiedică totuşi să privească cu interes animalele. De-o dată un ostaş păşeşte peste parapet şi, cu o îndemînare neaşteptată, prinde o maimuţă mică. Animalul îl muşcă şi am impresia că ostaşul îl va ucide. Dar nu, izbucneşte în rîs şi spune: „Ia te uită, muşcă!" Vorbeşte cu uimire şi plăcere, ca de o fiinţă vie care i-ar aminti ceva agreabil şi foarte depărtat de război. Apoi aruncă maimuţa şi, pierzîndu-şi brusc interesul, sare din nou parapetul, păşeşte încet pe alee şi se întinde pe o bancă, la două sau trei bănci de cea pe care zace mortul...

...3 mai. Zi cu praf şi soare. Armatele noastre care au luat Berlinul străbat oraşul în toate direcţiile, ridicînd un praf îngrozitor. Tancuri şi iar tancuri, tunuri autotractate, katiuşe, mii de camioane, tunuri grele şi uşoare care înaintează săltînd peste resturile tunurilor antitanc germane, lungi trenuri regimentare. Pătrund în oraş din toate părţile. Pe străzile în ruine, la încrucişări, la ferestrele caselor locuitorii descumpăniţi şi copleşiţi privesc această masă mişcătoare, gălăgioasă, forfotitoare şi nesfîrşită. Eu însumi am impresia că în Berlin nu intră divizii şi corpuri de armată, ci întreaga Rusie. Iar în faţa ei se întind coloanele de prizonieri, care nu se mai termină şi împiedică trecerea pe toate drumurile...

...La cartierul general al frontului, Teleghin [2]) ne informează că, la statul major aliat, nemţii şi-au anunţat astăzi capitularea şi au semnat un act preliminar. Semnarea definitivă a capitulării necondiţionate va avea loc mîine la Berlin, în localul şcolii de geniu Karlshorst. Sîntem deci anunţaţi ca să ne pregătim...

...Karlshorst. Vizităm dinainte sala de festivităţi unde se va desfăşura ceremonia semnăturii. Sala e destul de mică. 200 de metri pătraţi. Pe pereţi, drapele: sovietic, american, britanic şi francez... Sub drapele, o masă foarte lungă pentru reprezentanţii comandamentului aliat. În colţul din dreapta, alte trei mese, două lungi şi una scurtă mai aproape de ieşire. Masa cea mai mică este destinată delegaţiei germane. Cea mijlocie, generalilor şi ofiţerilor sovietici şi aliaţi care vor asista la ceremonie. A treia, cea mai îndepărtată, tagmei ziariştilor...

...După ce se potoleşte gălăgia din sală mareşalul Jukov se ridică şi deschide ceremonia de capitulare a armatei germane. Apoi se discută de împuterniciri, de mandate guvernamentale şi se dă citire unor documente în mai multe limbi. Procedura durează vreo zece minute. După care, Jukov se ridică din nou şi adresîndu-se ofiţerilor postaţi la intrare, spune sec:

— Introduceţi delegaţia germană.

Se deschide uşa; intră Keitel, [3]) Friedeburg [4]) şi Stumpf [5]), urmaţi de mai mulţi ofiţeri germani, probabil aghiotanţi. Pentru a ajunge la masă, Keitel nu are decît trei paşi de făcut. Îi străbate, se opreşte în faţa scaunului din mijloc, apoi, întinzîndu-şi mîna cu bastonul de mareşal, face o mişcare rapidă înainte şi înapoi care îmi aminteşte o figură de gimnastică cu haltere. Trage scaunul, se aşează şi pune bastonul în faţa lui. Friedeburg şi Stumpf iau şi ei loc. Aghiotanţii stau îndărătul lor. Jukov se ridică şi vorbeşte: nu aud ce spune. Interpreţii traduc. Keitel dă din cap afirmativ. Procedura continuă. Nu-mi iau ochii de pe Keitel. Îşi ţine mîinile înmănuşate pe masă. Stumpf pare foarte calm. Friedeburg este împietrit şi nemişcarea lui trădează o deznădejde fără margini. La început era şi Keitel nemişcat şi privea drept înainte. Acum întoarce puţin capul şi se uită atent la Jukov. După aceea, de mai multe ori, fixează cînd masa din faţa lui, cînd pe Jukov. Cu riscul de a folosi un termen care nu se potriveşte cîtuşi de puţin cu situaţia, văd că-l examinează pe Jukov cu curiozitate. Tocmai pe Jukov şi de-a dreptul cu curiozitate. De parcă ar vedea un om care-l interesa de mult timp şi pe care-l regăseşte acum la zece paşi de el.

...La masa din centru, începe semnarea documentelor. Semnează Jukov, apoi Tedder [6]), Spaatz [7]) şi, la urmă, de Lattre de Tassigny [8]).

În timpul acesta, faţa lui Keitel este înfricoşătoare. Aşteptînd momentul să-i vină rîndul să semneze, şade perfect drept şi nemişcat. În spatele scaunului lui, un ofiţer înalt, în poziţie de drepţi, plînge fără ca să-i tresară măcar un muşchi de pe faţă. Keitel stă la început drept, apoi strînge pumnii. Îşi lasă capul din ce în ce mai pe spate, ca şi cum ar vroi să-şi forţeze pleoapele să înghită lacrimile ce stau să se prelingă.

Tocmai atunci, Jukov se ridică şi spune:

— Delegaţia germană este invitată să semneze actul de capitulare necondiţionată.

Interpretul traduce şi, în mijlocul traducerii, Keitel, care a înţeles despre ce e vorba, face un gest ca pentru a arăta că acceptă să primească actul pe masă şi să-l semneze. Dar Jukov, în picioare încă, întinde puţin mîna în direcţia nemţilor şi indică masa la care stau aliaţii, spunînd cu brutalitate:

— Să vină să semneze aci.

Keitel se ridică primul. Se duce la capătul mesei, se aşează într-un scaun rămas liber şi semnează mai multe exemplare ale actului. Apoi se scoală, se întoarce la masa lui şi-şi reia locul în aceeaşi atitudine. Ca să semneze îşi scosese mănuşa. Acum şi-o pune din nou.

După el se duc să semneze Stumpf şi Friedeburg. Continui să-l observ pe Keitel. E întors pe trei sferturi spre masa aliaţilor şi, privindu-i, se gîndeşte atît de intens şi atît de amar, încît inconştient desigur, îşi înalţă mîna dreaptă înmănuşată, îşi apucă obrajii căzuţi şi bărbia şi aproape că-şi frămîntă faţa cu această mînă înmănuşată.

Ultimul din cei trei nemţi semnează actul şi revine la locul lui. Jukov se ridică şi spune:

— Delegaţia germană poate părăsi sala.

Nemţii se scoală, Keitel face cu bastonul acelaşi gest ca la intrare, se răsuceşte pe călcîie şi iese. Ceilalţi îl urmează. Uşa se închide.

Şi dintr-o dată toată tensiunea acumulată în sală se volatilizează. Dispare ca şi cum toată lumea şi-ar fi ţinut mult timp răsuflarea pentru ca, în sfîrşit, să reînceapă să respire. Un oftat prelung de uşurare. Capitularea a fost semnată, războiul s-a sfîrşit!

Sfîrşit

...Războiul s-a sfîrşit!

---

[1]) *Comandantul armatei a 3-a de tancuri.*

[2]) *Membru al Consiliului militar al Frontului I belorus.*

[3]) *Mareşal, şeful Comandamentului suprem german.*

[4]) *Amiral*

[5]) *General de aviaţie*

[6]) *Mareşalul aviaţiei britanice*

[7]) *Comandantul suprem al aviaţiei strategice americane*

[8]) *Comandantul suprem al armatei franceze.*

MUZICĂ

Flori siberiene

M-am întors recent dintr-un turneu, desfășurat în cea mai mare parte în Siberia. Itinerarul a fost încîntător. Am pornit de dincoace de Volga, de la Perm, oraș rusesc cu vechi tradiții de cultură, am traversat munții Urali, am cîntat în marea citadelă a Uralului, Sverdlovsk, și

Zoe Dragotescu în rolul Lizei din „Dama de pică".

mi-am încheiat turneul în inima Siberiei, la Novosibirsk și Ulan-Ude.

Repertoriul a inclus două opere de Ceaikovski — „Dama de pică" și „Evgheni Oneghin", — „Boema" și „Carmen". Un repertoriu variat și destul de dificil, care solicită o responsabilitate maximă din partea cîntărețului. De aceea, cu atît mai mare a fost bucuria mea întîlnind în toate cele patru orașe vizitate colegi admirabili, dirijori foarte buni, ansambluri armonioase. Spectacolele au avut pretutindeni o frumoasă ținută artistică. Am remarcat voci excelente, la Perm o mezzosoprană formidabilă.

Era a doua mea vizită în U.R.S.S. și, ca și prima oară, cînd am fost în turneu cu întreg ansamblul Operei din București, m-a frapat dragostea pentru artă a oamenilor sovietici. În orașele în care am cîntat sălile au fost pline la toate spectacolele. În cazul de față elementul numeric este, cred, foarte concludent: și la Perm, și la Sverdlovsk, și în sfîrșit, la Novosibirsk și Ulan-Ude, teatrele de operă au săli uriașe. S-ar părea că imensitatea spațiilor naturale siberiene își pune amprenta și pe construcții, care se fac acolo la o scară generoasă.

În tot timpul turneului m-a însoțit căldura publicului. În capitala Republicii Autonome Buriate, Ulan-Ude, spectatorii au scandat îndelung „mulțumesc". Cuvîntul românesc de gratitudine, care răsuna la mii de kilometri depărtare de patrie, într-o sală cu public mongol, m-a impresionat puternic.

În același timp, dincolo de succesul personal, am constatat cu plăcere că arta poporului nostru este cunoscută și apreciată în Uniunea Sovietică. Cîntăreții români au o foarte bună priză la public. La Sverdlovsk și Novosibirsk mi s-a vorbit cu entuziasm despre colegii români care cîntaseră acolo, la Novosibirsk era așteptată sosirea lui Octav Enigărescu. Afișele Operei noastre — mi s-a spus acolo — stau la dispoziția cîntăreților români. Diploma de onoare pe care mi-a acordat-o Ministerul Culturii al R.S.S.A. Buriate evidențiază „înaltul nivel al artei poporului român", artistul emerit V. Belov, care mi-a fost partener în „Dama de pică", a elogiat și el excelenta școală actoricească și vocală românească. Și aș mai putea cita astfel de exemple.

Pe lîngă satisfacția profesională, turneul în U.R.S.S. mi-a dat ocazia să admir locuri de un rar pitoresc. La Ulan-Ude am vizitat Baikalul. Mai întîi m-a fermecat drumul spre imensul lac. De o parte și de alta păduri de pini și de mesteceni care au o siluetă ciudată, foarte ramificată și un colorit cu totul special. Cît privește lacul, „marea Baikal" este într-adevăr la înălțimea faimei legendare de care se bucură.

Și un ultim cuvînt despre florile Siberiei. Crini și garoafe au înfruntat frigul siberian, aducîndu-mi pretutindeni căldura a sute de inimi.

Zoe Dragotescu

S-au aprins „Stelele Moscovei"

În capitala Uniunii Sovietice a început al doilea festival artistic „Stelele Moscovei". Anul acesta el este consacrat împlinirii a 125 de ani de la nașterea lui Piotr Ceaikovski.

Programul cuprinde cele mai bune lucrări ale compozitorului. Pe scena Teatrului Mare se vor prezenta operele „Evgheni Oneghin", „Dama de pică", baletele „Lacul lebedelor" „Spărgătorul de nuci", „Frumoasa adormită", în interpretarea unor stele ale artei lirice și coregrafice sovietice.

În Sala mare a Conservatorului, în sala de concerte „Ceaikovski" și în alte locuri publicul moscovit va audia compoziții celebre ca simfoniile I-a, a IV-a, a V-a, a VI-a, uvertura-fantezie „Romeo și Julietta", concerte de cameră, muzică vocală ș.a.

O constelație de nume de notorietate mondială împodobește această sărbătoare a muzicii: Maia Plisețkaia, Ivan Petrov, Irina Arhipova, Galina Vișnevskaia, Serghei Lemeșev, David Oistrah, Emil Ghilels, Mstislav Rostropovici, Kiril Kondrașin, Evgheni Svetlanov ș.a.

Dar e greu de enumerat tot ce li se oferă oaspeților festivalului. Lista formațiilor participante include colective prețuite de spectatorii sovietici și străini, ca Ansamblul de violoniști al Teatrului Mare condus de Iuri Reentovici, Corul popular rus „Piatnițki", Ansamblul de cîntece și dansuri al Armatei Sovietice, ansamblul coregrafic „Beriozka". Afișele teatrale, de estradă și de circ din perioada festivalului (5-13 mai) anunță cele mai bune spectacole. Arkadi Raikin va fi și el oaspete al acestei sărbători, iar iubitorii veselei arte a circului îl vor putea aplauda pe „clovnul însorit" Oleg Popov și dresura de urși a lui Valentin Filatov.

CINEMA

„Libelula" într-un rol dramatic

Numele actriței georgiene Leila Abașidze este asociată acum în mintea spectatorilor cu zburdalnica și grațioasa „Libelulă", tînăra Marine Peradze care provoacă — și le cade ea însăși victimă — un șir întreg de încurcături. Acest rol a făcut din Leila Abașidze o vedetă a ecranului sovietic.

Consacrarea supremă a încununat o lungă carieră artistică, punctată cu creații interesante în filme ca „Primăvara la Saken", „Kadjana", „Curtea noastră", „Leagănul poetului" și multe altele. Recent, Leila Abașidze a sărbătorit douăzeci și cinci de ani de activitate artistică. Pe lîngă care, spre a-i afla vîrsta, mai trebuie adăugați încă opt: căci atît avea Leila cînd a interpretat primul ei rol pe ecran. Sărbătoarea a fost amplificată de acordarea înaltului titlu de artistă a poporului a R. S. S. Georgiene.

„Libelula" a recomandat-o ca pe o comediană plină de vervă. Totuși, chiar și în acest rol esențialmente comic, actrița a introdus elemente dramatice, pe care le-a dezvoltat în creațiile ei ulterioare, în special în personajul Lela din „Ei au coborît din munți". În acest film ea a arătat marea varietate a talentului ei și a dovedit că posedă reale calități de artistă dramatică.

Noul ei rol din filmul regizorului Nikolai Sanișvili „Căpetenia Gotcia" îi dă posibilitatea să valorifice pe deplin aceste calități. Eroina, Dzidzia, este măritată cu un bărbat pe care nu-l iubește. În schimb îl iubește pe prietenul acestuia, Onise, fiul căpeteniei Gotcia. Această dramă personală se desfășoară pe fundalul unor evenimente care privesc întreaga comunitate a cărei căpetenie este bătrînul Gotcia. Pămîntul stăpînit de muntenii lui Gotcia este rîvnit de prințul Eristavi. Dar țăranii se apără cu vitejie. Într-o zi, însă, Onise, care e de strajă, își părăsește postul și se

Dzidzia (Leila Abașidze) și Onise (Nugzar Șaria)

duce să se întîlnească cu Dzidzia. Prințul profită și pătrunde cu ostașii săi în munți.

Împrejurările fac ca vina să cadă pe Gugua, bărbatul Dzidziei. Judecata e necruțătoare: Gugua trebuie să abandoneze comunitatea. În ultima clipă, Onise repară, însă, nedreptatea și își mărturisește trădarea involuntară. Orbit de furie, căpetenia Gotcia își omoară fiul.

Leila Abașidze a fost cucerită de rol. Actrița a căutat nuanțele cele mai potrivite, a lucrat cu migală fiecare detaliu al unui caracter complex cum este cel al Dzidziei — închisă și tăcută lîngă soțul neîndrăgit, expansivă și fremătătoare de o mare fericire în preajma iubitului —, și-a perfecționat plastica mișcărilor. Grația naturală a tinerei femei, lirismul ei delicat au asigurat autenticitatea și originalitatea principalului personaj feminin din filmul „Căpetenia Gotcia", care sintetizează — cum a subliniat presa sovietică de specialitate — tot ce a realizat pînă acum talentata Leila Abașidze.

REFLECTOR

● Regizorul V. Voronin („Căpitanul „Bătrînei carapace") și-a încercat forțele în dificilul gen al cineromanului istoric. La studioul din Odesa el a realizat filmul în două serii „Singurătate", după cartea cu același nume a lui N. Virta.

Baza documentară a operei este răscoala chiaburilor și eserilor din regiunea Tambov, în anii 1920—1921.

Printre numeroasele reușite actoricești se remarcă în mod deosebit Piotr Glebov în rolul chiaburului Storojev și personajul țăranului sărac Frol creat de G. Glebov.

● Inna Gulaia, tînăra actriță care s-a impus în filmul „Cînd copacii erau mari", joacă în noua peliculă a regizorului Mihail Șveițer, „Timp, înainte!". Ea interpretează personajul Șurei Soldatova, o pictoriță venită pe un șantier, „fată plină de temperament, veselă, strălucitoare, antrenantă și altruistă, într-un cuvînt o adevărată „zeiță comsomolistă" — cum a declarat actrița. „Sînt foarte fericită că mi s-a propus acest rol excepțional".

COREGRAFIE

Galina Ulanova despre:

„Legenda dragostei"

Repertoriul Teatrului Mare s-a îmbogățit cu un nou spectacol: „Legenda dragostei". Nou, nu numai pentru că e montat pentru prima oară pe scena noastră, ci și prin mijloacele de expresie folosite.

„Legenda dragostei" este o incontestabilă reușită. Într-un răstimp relativ scurt a fost creat un balet interesant și izbutit, în care se realizează o admirabilă unitate a tuturor elementelor constitutive; dramaturgul, compozitorul, maestrul de balet, pictorul, interpreții, orchestra sub conducerea lui A. Kopîlov și-au unit eforturile pentru a asigura un spectacol armonios, original și modern. Acesta are multe puncte de atracție și pentru noi profesioniștii: ne interesează mișcările neobișnuite și legăturile lor reciproce, compoziția grupurilor, schița originală a dansului. Iar îndărătul acestei surprinzătoare forme artistice deslușim un conținut profund — tragic, omenesc, viguros.

Drama lui Nazim Hikmet „Legenda dragostei" a fost transformată chiar de autor în libret de operă. Vechea legendă despre împărăteasa care și-a jertfit frumusețea spre a-și salva sora, despre dragostea celor două surori pentru Ferhad a fost îmbogățită de Hikmet cu sensuri noi. Exaltînd iubirea celor doi tineri el evocă deopotrivă și slujirea poporului ca țel suprem al omului. Văzînd prima montare a spectacolului la Leningrad, Nazim Hikmet a spus: „Piesa mea s-a jucat în multe țări, dar cel mai mult mă satisface ceea ce s-a realizat în acest balet".

Natalia Bessmertnova, interpreta prințesei Șirin

Atunci, la Leningrad, și acum, la Moscova, spectacolul a fost montat tot de Iuri Grigorovici. Talentul, fantezia, subtilitatea ideilor lui coregrafice și regizorale sînt incontestabile. Muzica lui Arif Melikov este dramatică, admirabil orchestrată. Decorurile și costumele realizate după schițele lui Simon Virsaladze sînt frumoase și foarte expresive.

Maia Plisețkaia interpretează rolul lui Mehmene Banu. Rolul corespunde perfect cu personalitatea artistică a balerinei. Măreția și înțelepciunea împărătesei, dragostea pentru sora ei sînt exprimate în dansul Maiei Plisețkaia cu o forță copleșitoare.

Foarte bun e Vizirul în interpretarea tînărului A. Lavreniuk. Fermecătoare în rolul Șirin e Natalia Bessmertnova, generos înzestrată de natură. Ferhad al lui Marius Liepa este sculptural, viguros. În sfîrșit, o impresie puternică lasă dansurile de grup și de masă

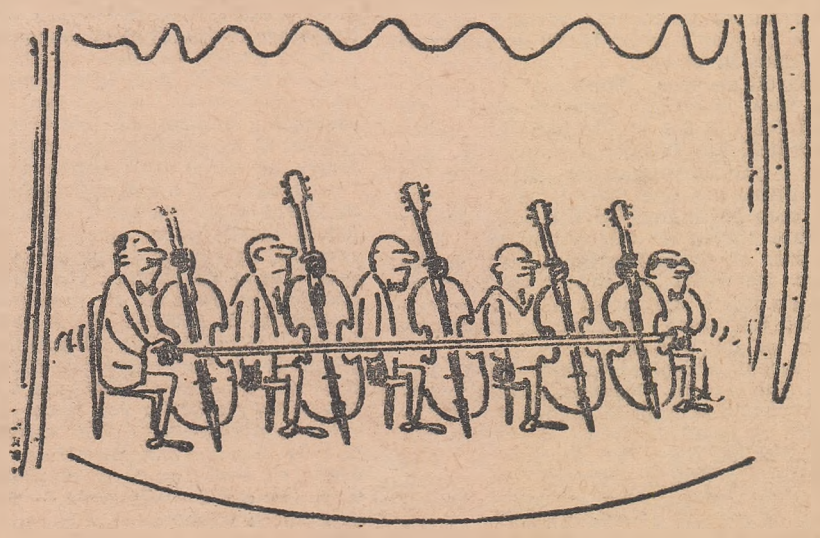

Fără cuvinte

TELECOMUNICAŢII

Moscova — Vladivostok, via „Molnia-1"

După cum se ştie, acum două săptămîni în U.R.S.S. a fost lansat primul satelit artificial sovietic pentru telecomunicaţii, numit „Molnia-1", adică „Fulger". Noul satelit artificial a permis retransmisia unui program de televiziune între Vladivostok (Extremul Orient sovietic) şi Moscova, adică pe o distanţă de 9 300 de kilometri. Telespectatorii moscoviţi au putut astfel viziona filmul documentar „Oceanul", despre pescarii din Vladivostok.

Comentariile de specialitate stăruie, pe drept cuvînt, asupra împrejurării că „Molnia-1" este un satelit de tip activ, cu alte cuvinte are la bord atît receptori şi emiţători cît şi surse de energie (celule solare şi baterii chimice) pentru alimentarea aparatajelor cu curent electric. Spre deosebire de sateliţii artificiali americani de telecomunicaţii „Syncom" şi „Early Bird", sputnikul sovietic nu este staţionar asupra unui punct fix al globului; în schimb, are avantajul de a face o rotaţie completă în jurul Pămîntului în numai 11

Aceste imagini din Vladivostok au fost fotografiate la Moscova după un ecran de televizor.

ore şi 48 de minute, ceea ce face ca să rămînă vizibil timp de cîteva ore între două staţii mult depărtate una de alta.

Apogeul orbitei pe care a fost stabilit „Molnia-1" constituie, la rîndul lui, un record în materie de sateliţi de telecomunicaţii: 39 380 de kilometri deasupra emisferei nordice. Perigeul este de 497 de kilometri. În felul acesta, caracteristicile orbitei acestui satelit, cu o înclinaţie de 65 de grade faţă de ecuator, sînt extrem de favorabile pentru realizarea de telecomunicaţii deasupra teritoriului sovietic care se întinde pe mai bine de 11 000 de kilometri de la apus la răsărit.

După cît se pare, „Molnia-1" va fi destinat, însă, şi pentru telecomunicaţii spaţiale între U.R.S.S. şi alte ţări din emisfera nordică. Iar faptul că el poartă numărul 1 pare, de asemenea, să indice că va fi urmat de alte aparate din aceeaşi serie, ceea ce ar îngădui U.R.S.S. stabilirea unui sistem de telecomunicaţii speciale care să poată funcţiona fără întrerupere. De altfel, „Molnia-1" va servi ca staţie de releu pentru tot felul de comunicaţii: telefonice, telegrafice, radiofotografice şi de televiziune.

Un recent articol al inginerului V. Lazarev, publicat în „Komsomolskaia pravda", a pus în lumină şi un alt aspect interesant al sateliţilor-staţii de retransmisie, anume utilitatea lor economică. Ing. V. Lazarev a arătat astfel că s-au făcut estimaţiuni comparative asupra costului diverselor sisteme de comunicaţii şi că rezultatele calculelor sînt net în favoarea sateliţilor artificiali. S-a luat ca exemplu India iar ca termeni de comparaţie trei sisteme: 1) terestru, care ar necesita construirea a 224 staţii de transmisie legate între ele printr-un cablu coaxial special, cu o lungime de 2 200 de kilometri; 2) aviatic, care ar folosi ca retransmiţătoare utilaje instalate la bordul avioanelor. Pentru acest sistem ar fi nevoie de 40 de avioane, dintre care 20 să se afle în permanenţă în aer; 3) un sistem compus din trei sateliţi utilaţi cu aparataj radio. Calculele efectuate au arătat — a scris ing. Lazarev — că, sub aspectul investiţiilor capitale şi al costului funcţionării, cel mai scump este sistemul terestru iar cel mai ieftin este cel prin intermediul sateliţilor.

În acelaşi timp, ing. Lazarev a evocat şi alte perspective interesante ale utilizării retransmiţătorilor cosmici. Prin intermediul lor — a scris autorul articolului citat — se va putea dobîndi de pildă o sincronizare a cronometrelor de la toate observatoarele din lume cu o precizie de pînă la 10 microsecunde, în timp ce metodele obişnuite de astăzi asigură o precizie de numai 1 000 de microsecunde; se vor putea transmite sinopticienilor datele de care au nevoie de opt ori mai repede decît cu ajutorul fotoradiotelegrafelor; se va putea comunica prin radio cu orice punct de pe glob cu viteze de sute de mii de unităţi pe secundă etc.

FIZICĂ

Către electronica „grea"

Electronica de astăzi, care se ocupă de radio, televiziune, cibernetică şi de multe altele, are predilecţii pentru „munca intelectuală" — muncă de transmitere şi prelucrare a informaţiei, care presupune puteri şi energii mici. „Munca fizică", de energie mare, i-a fost mult timp inaccesibilă.

Se ştie că pentru transportul energiei la distanţe mari e bine să se folosească undele electromagnetice de frecvenţe foarte înalte. Sistemele care transportă asemenea unde sînt cunoscute de vreo 30 de ani. Sînt aşa-numitele ghiduri de undă — tuburi metalice în interiorul cărora, asemenea unui fluid, „curge", se propagă energia. Utilizarea ghidurilor la energii mari ar revoluţiona electrotehnica.

În ce constă dificultatea? Folosirea curenţilor de frecvenţe foarte înalte se datoreşte fenomenelor fizice legate de trecerea electronilor prin gaze. „Pachetul" de electroni care se deplasează într-un tub cu gaz, datorită inerţiei lui foarte mici, va urmări practic instantaneu variaţiile unui cîmp electric chiar de ordinul a sute şi mii de kilometri. Dar, pentru ca energia transportată de pachet să crească, trebuie să crească şi densitatea pachetului. Şi atunci electronii, încărcaţi electric la fel, se vor respinge cu atît mai mult, cu cît pachetul va fi mai dens, o vor lua „care încotro" iar curentul propriu-zis dispare.

De cîţiva ani academicianul Piotr Kapiţa, laureat al medaliei Niels Bohr, şi savanţii S. Filimonov şi S. Kapiţa lucrează la elaborarea teoriei generale a unor generatoare de curenţi de frecvenţe ultraînalte şi la studiul folosirii lor pentru energii mari.

Magnetronul, descoperit acum 30 de ani, a avut o existenţă modestă şi dacă a reintrat brusc în atenţia savanţilor, este pentru că el pare să ofere posibilităţi de rezolvare a problemei „electronicii grele".

În principiu lucrurile se petrec aşa. Ca pachetul de electroni să nu se disperseze, se introduce în tub un cîmp magnetic, paralel cu traiectoria electronilor. Cît timp electronii se mişcă pe traiectorie şi nu taie liniile de cîmp magnetic, acesta nu are vreo influenţă asupra lor. De îndată ce se abat, însă, de la traiectorie, tăind liniile de cîmp, acesta „îi întoarce" pe drumul bun. Astfel pachetul ajunge nedispersat la anod, unde transmite energia sursei de alimentare cîmpului electromagnetic.

Acest proces, în aparenţă simplu, presupune o serie de fenomene complexe, mult timp neelucidate. Acum, însă, cercetările savanţilor sovietici au fost încununate de succes. Ei au clarificat un mare număr de fenomene fizice din magnetron şi planotron (o variantă a magnetronului) şi au demonstrat că aceştia pot fi folosiţi la energii foarte mari. În ce priveşte transportul energiei, se cunosc de pe acum perspectivele oferite de ghiduri. Un ghid de undă cilindric cu raza de 1 metru, de pildă, transportă la 1 000 de kilometri 4 milioane kilowaţi şi pierde doar 10 la sută din energie pe drum. Iar cînd se vor descoperi materialele supraconductibile la temperaturi obişnuite, pierderile vor tinde către 0.

Multe din perspectivele întrezărite astăzi de savanţi par fantastice. Dar e de ajuns să amintim că şi electrotehnica — o temelie a industriei grele — şi-a început activitatea exclusiv în domeniul comunicaţiilor.

Nadia Răutu

COSMONAUTICĂ

Vizitaţi nava „Vostok"!

Una din legendarele nave cosmice „Vostok" a devenit, recent, exponat la Expoziţia realizărilor economiei naţionale a

U.R.S.S. Cu acest prilej agenţia de presă „Novosti" a făcut cunoscute cîteva amănunte despre nava-sputnik:

Greutatea navei (inclusiv ultima treaptă a rachetei purtătoare) e de 6,17 tone iar lungimea de 7,35 metri. Capsula ei, de formă sferică, cîntăreşte 2,4 tone şi are un diametru de 2,3 metri. În interiorul capsulei se află cabina cosmonautului, prevăzută cu trei iluminatoare din sticlă rezistentă la temperaturi înalte. Suprafaţa exterioară a capsulei e acoperită cu o substanţă specială care asigură izolaţia termică necesară în timpul traversării straturilor dense ale atmosferei, cînd temperatura aerului din imediata vecinătate a aparatului atinge 10.000 de grade.

Cosmonauţii care au zburat pe navele „Vostok" au aterizat, după cum se ştie, cu paraşute individuale, deşi sistemele navei oferă şi posibilitatea aterizării în capsulă. La o înălţime de 7 000 de metri s-a deschis automat capacul unei trape prin care a fost catapultat fotoliul cu cosmonautul şi a intrat în funcţiune sistemul de paraşutare. La 4 000 de metri înălţime cosmonautul s-a desprins din fotoliu şi a coborît cu ajutorul paraşutei individuale, cu o viteză de 6 metri pe secundă. De paraşută erau prinse o barcă pneumatică, care în contact cu apa urma să se umple cu aer în mod automat, un aparat de radio emisie-recepţie, alimente, apă etc.

Capsula e prevăzută şi ea cu o paraşută, care se deschide la o înălţime de 2 500 de metri. Fotografia noastră înfăţişează capsula unei cosmonave „Vostok" după aterizare.

Ajutor

EXPEDIŢII

Cinci luni în Oceanul Indian

O expediţie ştiinţifică internaţională acţionînd sub denumirea „Oceanul Indian" a studiat timp de cinci ani viaţa subacvatică a oceanului care scaldă ţărmurile Africii, Asiei şi Australiei. La această expediţie au luat parte savanţi din Uniunea Sovietică, S.U.A., Franţa, Anglia, Austria, India, Japonia şi din alte ţări. Cele 40 de nave care au alcătuit expediţia au parcurs 500.000 de mile marine (circa un milion de kilometri). Cercetătorii sovietici au brăzdat oceanul pe nava expediţionară „Vitiaz", explorînd timp de cinci luni diverse zone tectonice.

Pe baza datelor adunate de expediţie vor fi alcătuite hărţi mai detailate şi mai exacte ale reliefului de fund din Oceanul Indian şi hărţi indicînd răspîndirea zăcămintelor utile ale oceanului, a concreţiunilor de fier şi mangan.

Momentul lansării de pe „Vitiaz" a unui aparat de transmis imagini de sub apă. Construit la Institutul de oceanologie al Academiei de Ştiinţe a U.R.S.S., aparatul a transmis imagini de la adîncimi de 2 000 de metri şi în acelaşi timp le-a filmat.

PSIHOLOGIE

Memoria poate fi educată

Eram studenţi în primul an şi abia în-pusem să studiem psihologia umană. Într-o zi am asistat la nişte experienţe ale lui Mihail Kuni. Una, în special, ne-a uimit.

Pe estradă a fost instalată o morişcă. Kuni stătea cu spatele la ea iar un „asistent benevol" din public agăţa de morişcă, la întîmplare, fîşii de hîrtie colorată. Apoi morişca a început să se învîrtească cu mare viteză. Kuni a privit o fracţiune de secundă caleidoscopul colorat după care s-a întors faţa spre sală. A început să ghicească culorile: „roşu, alb, zmeuriu, verde..." Şi aşa pînă la sfîrşit.

Ce ne-a uluit în această experienţă aparent simplă? Numărul fîşiilor de hîrtie colorată şi ordinea corectă pe care Kuni le memorat-o fulgerător. Erau 12 fîşii de hîrtie! Iar noi ştiam foarte bine că nicieni nu poate memora un număr atît de mare de semnale luminoase, şi încă într-un răstimp atît de scurt, şi să le reproducă întocmai ordinea. Dar practicianul-experimentator ne dăduse o lecţie despre relativitatea cunoştinţelor noastre asupra posibilităţilor umane.

Şi într-un articol al psihologului american Whitman am găsit exemple similare. Dar Whitman a scris mai degrabă despre ceea ce ştiu psihologii, adică despre lucruri care nu sînt cunoscute de marele public. Iată ce-i uluieşte chiar pe psihologi. Dacă într-un răstimp scurt i se prezintă unui om multe cifre sau litere, el memorează de obicei între cinci şi nouă litere sau cifre. Aşa este, se vede, construit omul, memoria lui imediată, capacitatea lui selectivă, ca să folosim un termen din teoria informaţiilor. Sînt date de mult cunoscute de psihologi. În ultimii trei-patru ani, încrederea lor în aceste date s-a cam clătinat însă. La un moment dat, tînărul psiholog american George Sperling s-a lovit de un fenomen curios: obiecţii cu care făcea experienţe memorau un număr mai mare de cifre. Sperling a repetat atunci experienţele, a schimbat condiţiile dar rezultatul a rămas acelaşi.

Dacă persoanei supuse probelor i se prezintă timp de 0,05 secunde 18 litere, luate la întîmplare iar după cîteva minute este întrebată ce a reţinut, ea îşi va aminti 6—7 litere. Aşa trebuie să se întîmple, conform teoriei. Dar Sperling a folosit altă metodă. A aşezat pe şase rînduri, într-o ordine oarecare, optsprezece litere luate la întîmplare, cîte trei de fiecare rînd. La o secundă după arătarea literelor, persoana supusă experienţei trebuia să răspundă ce litere a reţinut.

Lucrul cel mai important a fost că de fiecare dată subiectul reţinea litere din rînduri diferite. Din moment ce un om poate, însă, să indice şase litere întîmplătoare, cîte una din fiecare rînd, înseamnă că el *reţine toate literele* care i se arată. Faptul în sine era uimitor, întrucît cifrele au fost luminate timp de numai cîteva *sutimi de secundă*. Într-un răstimp atît de scurt s-ar părea că nu se poate vedea nimic; omul văzuse, însă, tot. Dar şi mai uimitor era că la o secundă după ce percepuse toate cifrele, subiectul *nu şi le mai putea aminti*. O parte din cele văzute se „pierdea" în memorie.

Cînd oamenii de ştiinţă au prelucrat materialul rezultat din experienţele lui Sperling ei au înţeles că, în scurtul răstimp cît i se arată literele, subiectul percepe 70—80 unităţi de informaţii dar poate să reproducă numai 30 de unităţi. Înseamnă că chiar din prima secundă după prezentarea literelor omul pierde 40 de unităţi. Cum se explică acest lucru?

Psihologii cred că vinovată de această pierdere este numai „memoria intermediară"; aceasta elimină o cantitate de informaţii care, în condiţii obişnuite, ar supraîncărca creierul omului. Într-adevăr, dacă n-ar funcţiona mecanismul de „comprimare a informaţiilor", torentul de ştiri venite din lumea exterioară ne-ar copleşi. De multe ori se întîmplă ca pînă la om să ajungă numai acea parte din informaţii de care are nevoie. Dar se întîmplă şi ca el să nu poată soluţiona de la bun început problema pentru că pur şi simplu „nu vede" anumite părţi ale datelor ei, detalii, mersul ei. Se prea poate ca în cazurile cînd soluţia problemei se iveşte pe neaşteptate, în somn, de pildă, să avem de-a face cu o oarecare „înviorare" a informaţiei dispărute. În conştiinţa omului ar ieşi atunci la suprafaţă detaliile, elementele problemei care-i „ieşiseră din cap".

Pe de altă parte, dacă omul percepe mult mai mult decît poate reproduce imediat, înseamnă că am putea găsi căi de „reţinere" a informaţiilor necesare. Şi, în al doilea rînd, înseamnă că am putea elabora procedee de selectare a informaţiilor trebuincioase din torentul uriaş care se năpusteşte asupra noastră din mediul înconjurător.

Ce-i uimeşte şi îi atrage de obicei pe ciberneticieni, să zicem, la programele euristice? Posibilitatea de care se bucură omul de a acţiona în situaţii în care nu există informaţii precise şi complete, ci în care el se poate conduce după aluzii, şi acestea nu de ajuns de clare, după indicii vagi etc. În general, sistemele cibernetice sînt limitate într-o măsură sau alta, îndreptate doar către un sector anume, spre un anumit domeniu din realitatea înconjurătoare, aidoma unor „antene direcţionale"; omul, însă, poate fi „deschis" lumii întregi: prin capul omului se perindă, cum se scria mai de mult, întreg Universul.

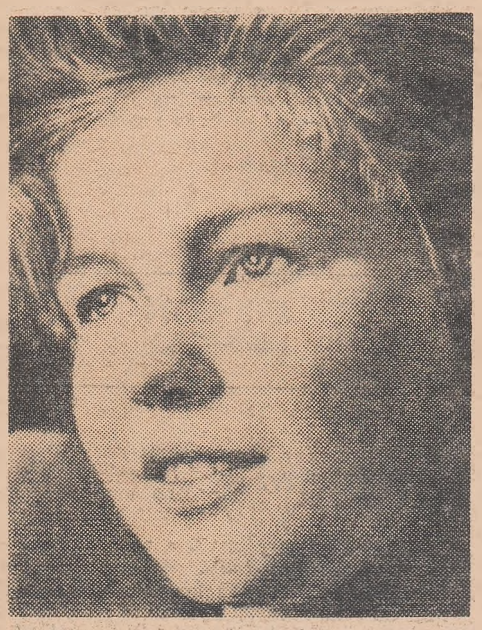

— *Omul n-are niciun motiv să rivalizeze cu automatele...*

Toate bune, dar ar putea, oare, omul învăţa să reţină informaţiile care se perindă şi se uită de regulă în primele fracţiuni de secundă? Categoric, da! Iată şi un exemplu interesant, relatat de filozoful francez Bergson. Plimbîndu-se prin oraş, un bărbat şi un copil au trecut prin faţa unei vitrine. Mai tîrziu, discutînd despre cu totul altceva copilul a numit mai multe obiecte expuse în vitrină, pe care aparent nici nu le băgase în seamă. Bărbatul s-a gîndit să-l antreneze pe băiat. În fiecare zi ieşeau la plimbare, după care băiatul trebuia să descrie cît mai exact cu putinţă tot ce văzuse într-o vitrină la care privise doar în treacăt.

În cele din urmă a învăţat să numească aproape toate obiectele din vitrină după ce în prealabil le privise doar în fugă.

Mulţi consideră această aptitudine supranaturală. Dar neobişnuitul ei se explică numai prin faptul că noi nu cunoaştem cum a recepţionat şi memorat băiatul obiectele. El a căpătat această dibăcie absolut spontan. Dacă bărbatul nu l-ar fi obligat, nu i-ar fi pus în faţă probleme mereu noi, copilul nu şi-ar fi cunoscut niciodată darurile „supranaturale" iar această aptitudine, nedezvoltată şi neantrenată, ar fi rămas necunoscută. Se vede că fiecare om are asemenea aptitudini dar nu şi le cunoaşte.

Vă amintiţi, desigur, din copilărie ce greu asimilaţi o pagină din manual. La facultate, memoraţi relativ uşor capitole mai mari din programa de învăţămînt iar un lucrător ştiinţific poate să-şi însuşească în numai două ore conţinutul unei monografii complexe. În cursul vieţii sale omul învaţă mereu să sporească volumul informaţiilor pe care le percepe.

De aceea, omul nu are nici un motiv să rivalizeze cu automatele. Sistemele cibernetice cele mai eficiente au numai menirea de a lărgi orizonturile intelectuale ale omului. Acestea sînt, însă, de necuprins.

M. Bobneva

Puteţi reţine?

Ce ştiţi despre dumneavoastră? Aveţi o memorie bine antrenată? Puteţi să reţineţi mai multe obiecte după ce le aţi privit în treacăt? La şcoală se dezvoltă la elevi aptitudinea de a soluţiona în gînd probleme de aritmetică; v-aţi păstrat această obişnuinţă ori cea mai simplă înmulţire dintre două numere compuse din două cifre vă pune acum în încurcătură?

• Dacă priviţi cu atenţie o stradă o veţi vedea, fireşte, altfel decît atunci cînd vă grăbiţi la lucru şi aruncaţi doar priviri distrate în jur. Încercaţi acum, fără o pregătire prealabilă, să vă întoarceţi brusc şi să priviţi atent o stradă pe care abia aţi trecut: culoarea şi forma caselor, distanţa dintre ele, într-un cuvînt tot ce-i alcătuieşte înfăţişarea. Comparaţi cît de complet şi de precis v-a fost întipărită în memorie.

• Cît de exact calculaţi timpul pierdut în oraş cu transportul sau cu mersul pe jos?

• Încercaţi să vă urmăriţi raţionamentele în timp ce soluţionaţi o problemă nouă şi dificilă. Sau în timp ce căutaţi răspuns la o ghicitoare. Căutaţi să vă imaginaţi un răspuns corect, simplu şi limpede la o întrebare complicată pusă de un copil.

CHIMIE

Textile din deşeuri radioactive

Poate că, nu peste multă vreme, oprindu-ne în faţa unui magazin ne vom simţi tentaţi să intrăm şi să cumpărăm, să zicem, o cămaşă confecţionată din... nylon iradiat. Într-adevăr, cercetări făcute în multe ţări şi îndeosebi în Uniunea Sovietică şi Japonia ne fac să credem că această eventualitate va deveni realitate.

Supunînd un „polimer superior" la acţiunea unei surse de radiaţii, de exemplu Co 60, se observă crearea de „radicali liberi", fie că macromoleculele sînt scindate în mai multe părţi, ca în cazul fibrelor textile naturale, fie că, scheletul nemodificîndu-se, apar anomalii laterale cum se întîmplă, de pildă, cu nylonul şi, mai ales, cu polietilena.

În cazul polietilenei, produs ale cărui macromolecule sînt lineare, perturbaţiile laterale se manifestă prin stabilirea unor „punţi" între molecule. De asemeni, calităţile mecanice se ameliorează simţitor la temperaturi înalte.

Şi mai interesantă se dovedeşte metoda „grefei" polimerilor. Cînd iradiaţia e făcută în prezenţa unui compus vinilic, corp a cărui polimerizare este amorsată de unele corpuri sau unii radicali denumiţi „iniţiatori", lanţurile polivinilice se grefează pe fiecare anomalie, jucînd rolul de centru iniţiator. După natura corpului iniţial iradiat, aceste lanţuri se plasează în prelungirea lanţurilor principale sau, dimpotrivă, lateral.

În felul acesta, ca şi metalurgistul care „compune" aliajele, chimistul poate accentua calităţile sau atenua defectele respectivelor materiale. De pildă, ar putea fi conservate calităţile mecanice ale nylonului şi orlonului sporindu-li-se considerabil calităţile anti-electrostatice; nylonul iradiat şi tratat cu vinil-piridină ar dispune de o conductivitate electrică de aproape 100.000 de ori mai mare.

Se ştie că o mare însemnătate pentru industria textilă o are şi uşurinţa cu care o fibră textilă acceptă sau nu culoarea. Or, fibrele de polietilenă tratate cu vinil-piridină sînt extrem de uşor de colorat, chiar şi cu vopsele pentru bumbac. Şi iată şi o aplicaţie în industria cauciucurilor de automobile: mătasea artificială copolimerizată după iradiaţia cu acrilonitril are o aderenţă la cauciuc considerabil sporită.

DIN ISTORIA DESCOPERIRILOR ŞI INVENŢIILOR

Secolele X şi IX î. e. n.

Femeile din Frigia (Asia Mică) foloseau tehnici noi în prelucrarea textilelor. Ele îşi împodobeau vestmintele cu broderii lucrate pe gherghef, după cum atestă numeroase reprezentări de pe vase şi opere de artă. Tot atunci a apărut şi războiul de ţesut covoare. Pe un vas grecesc găsit la Chiusi, Penelopa este înfăţişată alături de celebra ei pînză, care este întinsă pe război şi are atîrnate greutăţi la capetele firelor de urzeală.

Femeie brodînd la gherghef (fragment de vas grecesc)

Asirienii au fost un popor foarte ingenios. Ei au îmbunătăţit tehnica transportului, introducînd săniile pentru greutăţile mari şi căruţele cu roţi pentru greutăţile mai mici. Au revoluţionat tehnica războiului, construind maşini de tipul spărgătoarelor de ziduri şi berbecilor şi şi-au înzestrat soldaţii cu arme şi echipament de fier: vîrfuri de suliţă, coifuri etc. Se crede că la început fierul era extras din meteoriţi.

Metalurgia a progresat, însă, şi în alte locuri. În India, de exemplu, există o coloană de 15 m înălţime şi 17 000 kg greutate care îi intrigă pe oamenii de ştiinţă prin faptul că este fabricată din fier chimic pur şi s-a păstrat neoxidată. O enigmă a rămas şi oţelul (ferrum acerrum) Halibilor, popor din sudul munţilor Caucaz. Secretul procesului de fabricaţie a fost păstrat cu stricteţe.

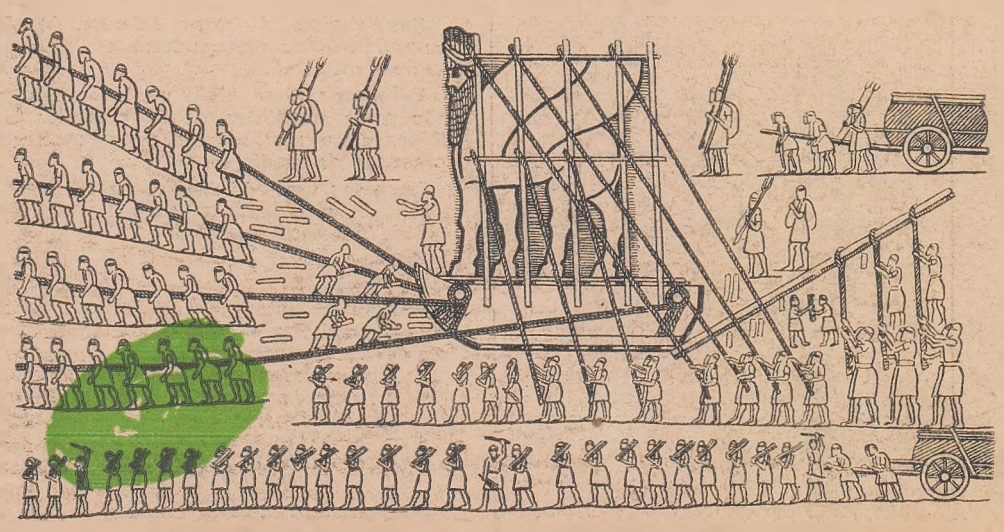

Transportul la asirieni (basorelief)

TERAPEUTICĂ

Astmul bronşic

Dintre bolile provocate de pătrunderea în organism a unor particule mici, de obicei de natură proteică („alergeni"), ce creează modificări de sensibilitate şi reacţii violente, astmul bronşic este de bună seamă una dintre **alergozele** cu formele cele mai dramatice. Un invizibil grăunte de polen sau o minusculă particulă de lînă, de fir de păr, pătrunse, pe cale respiratorie, în interiorul bronhiilor mici pot fi suficiente pentru a declanşa accesul paroxistic de sufocare, aşa-zisa „criză de astmă".

Particulele excitante acţionează de cele mai multe ori în prezenţa unui teren capabil să reacţioneze în felul acesta. Prin urmare, astmul bronşic are la bază şi o predispoziţie, fie dobîndită, fie familială (o aşa-zisă „distonie neuro-vegetativă", caracterizată prin excitabilitatea nervului vag — vagotonie). Avînd caracteristici clar definite, accesul de astm poate fi diagnosticat cu uşurinţă atît de bolnav, cît şi de cei din jurul său. Criza survine de obicei noaptea, trezind bolnavul după două-trei ore de somn (fiecare bolnav are ora lui) cu o senzaţie de „sete de aer". Astmaticul are impresia că se sufocă, în special simte că nu mai poate expira.

Această stare dramatică particulară, care caracterizează criza de astm, durează două-patru ore. Sfîrşitul ei este anunţat de apariţia tusei, la început uscată, apoi umedă, urmată de expectoraţia unei spute vîscoase, cu aspect perlat. O dată cu apariţia expectoraţiei, respiraţia se uşurează, dispneea scade, şi neliniştea bolnavului, senzaţia de sufocare dispar şi ele.

Care sînt primele măsuri terapeutice ce se pot aplica pentru a calma accesul de astm pînă la venirea medicului (sau eventual fără a-l mai chema)? În formele uşoare, se poate începe cu mijloace simple: încercări de disciplinare a respiraţiei, mai ales ca să se execute o respiraţie bună; în acest scop bolnavul va face numărătoarea în expiraţie, numărînd 4, inspirînd 1 ş.a.m.d. de mai multe ori. Se mai poate încerca întreruperea crizei prin scufundarea extremităţilor în apă fierbinte, prin băi sinapizate sau aplicări de sinapisme (făină de muştar) la extremităţi, prin aplicarea de ventuze uscate (20—30) pe torace, duş rece pe ceafă, masaj manual intens pe torace, un tampon cu eter la ureche, apăsarea de către medic sau o altă persoană a bazei toracelui în timpul expiraţiei pentru a evacua cît mai mult din aerul pulmonar.

Dintre medicamentele de care se poate servi bolnavul în momentul accesului amintim: fumigaţiile cu pulberi antiastmatice (care se aprind pe o farfurie, iar astmaticul inspiră fumul emanat), precum şi cunoscutele „ţigarete antiastmatice", ce se cumpără la farmacie. Dacă în casă există un aparat de aerosoli, se poate face o pulverizaţie cu un preparat medicamentos adecvat, indicat de medic. Alte medicamente simple, la îndemîna oricui, mai sînt: o cafea sau o fiolă de cofeină băută, o perlă de eter, două-trei tablete de aspirină, piramidon sau antipirină la scurt interval una de cealaltă sau, şi mai bine, o tabletă de efedrină (0,05 g), luminal 0,10—0,20 g, miofilin (corfilin) cîteva tablete succesiv (de cîte 0,10 g); în fine, una-două linguriţe de Astmofug (Astmosedol) sau un supozitor de teofilină 0,24—0,36 g.

Dacă, în ciuda acestor mijloace, accesul nu se opreşte, trebuie chemat de urgenţă medicul (eventual anunţată Salvarea) pentru a se recurge la mijloace mai puternice, adică la injecţii cu una dintre aceste substanţe antiastmatice: adrenalină 1‰,1 ml subcutanat; efedrină sol 5%,1 ml subcutanat; atropină sol. 1%0,1 ml subcutanat; papaverină sol. 4%,1 ml intravenos; corfilină (fiole) intravenos; în fine, preparate speciale antiastmatice pe bază de extract de retrohipofiză (de tipul produsului romînesc Dispezin). Dacă bolnavul nu se află la prima criză, el poate indica singur la care dintre aceste substanţe reacţionează mai repede.

Trebuie să se ştie că tratamentul accesului de astm bronşic sau al stării de „rău astmatic" nu comportă reguli unice. De aceea, în cazul cînd după primele încercări cu mijloace simple se constată că accesul nu a încetat, va fi chemat imediat medicul, singurul în măsură a lupta cu succes împotriva acestei serioase afecţiuni respiratorii.

Medicus

NOUTĂŢI

Pentru o chirurgie nesîngeroasă

În ultimul timp medicii şi inginerii încearcă să pună la punct un „bisturiu cu plasmă". Plasma aceasta nu are, însă, nici o legătură cu sîngele. Ci este vorba de plasma galactică, considerată a patra stare a materiei. Noul scalpel al chirurgului s-ar compune deci dintr-o limbă

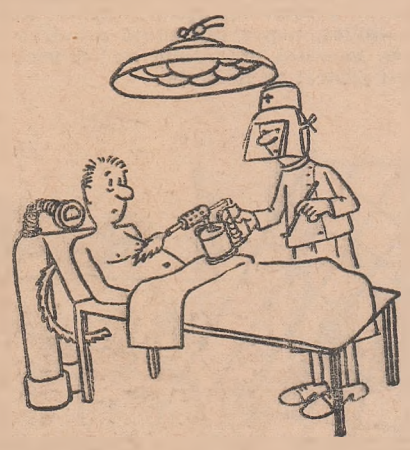

de foc care ar evapora ţesuturile, suprimînd hemoragiile şi sudînd imediat cicatricea. Cu un asemenea instrument s-ar putea efectua mai uşor operaţii pe anumite organe, ca ficatul de exemplu, nemaiexistînd riscul unor hemoragii difuze.

Regimul alimentar în obezitate

ALIMENTE INDICATE

Supe: de fructe, de legume, de fulgi de ovăz sau tărîţe de grîu, borş. Supele se vor prepara din legume înăbuşite în aburi timp de circa 10 minute sau din fulgi de cereale înmuiaţi timp de o oră, după care vor fi strecuraţi printr-o sită fină.

Pîine: două-trei felii de pîine neagră sau intermediară sau două chifle pe zi, preferabil pîine veche sau prăjită.

Legume şi salate: roşii, ardei, castraveţi, ridichi, morcovi, sfeclă, salată verde, varză, andive (pentru salate); conopidă, fasole verde, dovlecei, sparanghel, spanac, bame etc. Legumele se vor da tăiate în bucăţele sau rase pe răzătoare.

Fructe: se vor consuma crude; mai rar şi în cantităţi mai reduse: strugurii, prunele, perele pergamute.

Carne: de vită slabă, viţel, pasăre, peşte slab (şalău, ştiucă, păstrăv, lin), şuncă slabă etc. Carnea de vită se va consuma de preferinţă friptă la grătar sau rasol.

Brînzeturi: brînză de vaci, urdă, telemea desărată.

Ouă: un ou pe zi.

Grăsimi: untdelemn, unt (o linguriţă pe zi), uneori ulei de parafină în cantităţi foarte reduse.

Condimente: numai de natură vegetală, care să suplinească lipsa sării (lămîie, pătrunjel, mărar) şi diferite ierburi aromate (dafin, cimbru, tarhon, chimen).

Băuturi: ceai de măcieş, de coji de măr, de mentă, sucuri de fructe, cafea neagră sau orz, citronadă îndulcită cu zaharină.

ALIMENTE CONTRAINDICATE

Supe: grase, de carne de porc, de oase cu măduvă, cu rîntaş, drese cu gălbenuş sau cu smîntînă.

Făinoase: pîine albă, cu lapte sau zahăr peste cantitatea de 50 g zilnic. Alte făinoase nu sînt admise peste cantitatea prescrisă de medic.

Legume: fasole şi mazăre uscată, ceapă, sfeclă, mazăre verde şi cartofi peste cantitatea prescrisă de medic.

Fructe: orice fruct uscat, precum şi nuci, alune, migdale, arahide.

Carne: de porc grasă, oaie, raţă, gîscă, găină grasă, organe de vită sau porc, carne prăjită în untură sau ulei, ori preparată pane; mezeluri grase, sărate sau afumate.

Ouă: introduse în aluaturi sau în budinci de făinoase.

Grăsimi: untură de porc, precum şi cantităţi prea mari de ulei sau unt, smîntînă şi frişcă.

Condimente: piperul, boiaua iute şi muştarul excitînd sucul gastric măresc pofta de mîncare, prin urmare sînt contraindicate.

Dulciuri: rahat, bomboane, marmeladă, gem, halva şi în general orice fel de dulciuri.

Băuturi: vin, bere, alcooluri, sirop, lichior, cacao, ciocolată cu lapte.

Atenţiune, obezi! Nu consumaţi nimic între mese! Nu beţi mai mult de un pahar de bere sau vin cu sifon zilnic! Nu abuzaţi de sare!

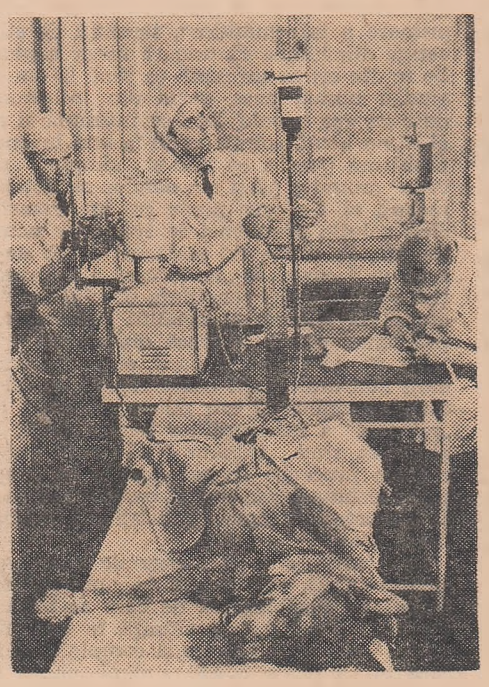

Poate fi salvat un organism viu aflat în pragul morţii clinice pricinuite de o hemoragie masivă dacă i se administrează sînge de la o altă specie? Un grup de medici din R.S.S. Kirghiză face experienţe interesante în acest domeniu. Animalele de experienţă, în speţă cîini, au fost salvate de la moarte după ce li s-au făcut transfuzii cu sînge de la animale cornute mari supus în prealabil unui tratament special. După operaţie, pacienţii patrupezi s-au simţit bine.

LEXICON MEDICAL

Herpesul

Herpesul este o boală a pielii şi mucoaselor, relativ frecventă, produsă de un virus filtrant. Virusul herpetic este foarte rezistent în mediul exterior: îşi conservă activitatea 44 de zile în stare uscată şi la temperatură obişnuită şi 8—18 luni în eprubete închise. Acţiunea sa se manifestă mai ales cînd organismul omului este slăbit, de pildă în cursul unor infecţii ca: penumonia, gripa, stările febrile, în cursul menstruaţiei, administrării unor medicamente sau în stări de puternică emoţie.

Leziunile produse de virusul herpetic se caracterizează printr-o „erupţie" de mici vezicule (băşicuţe): 4—6, alteori mai multe, cu lichid clar, care se rup uşor, lăsînd în urma lor eroziuni cu marginile în arcuri de cerc. Boala se vindecă de cele mai multe ori spontan în 8—10 zile.

După vindecare, însă, virusul poate rămîne mai departe în organism şi provoca „recidive" destul de neplăcute pentru bolnav, cu ocazia menstruaţiei la femei (herpesul catamenial), după raporturi sexuale prelungite şi repetate (herpesul genital), după boli febrile sau tulburări dispeptice (herpesul mucoasei bucale).

Acest herpes recidivant este adesea rebel la tratament, producînd dureri intense şi o stare generală de indispoziţie ca într-o boală infecţioasă.

În „accesul de herpes", tratamentul diferă după faza leziunii. Cînd herpesul este la început, avînd o culoare roşie, se vor aplica comprese cu ceai de muşeţel care se vor schimba de două-trei ori pe zi. După calmarea inflamaţiei, trebuie pudrat locul cu talc, oxid de zinc sau cu praf de sulfamidă.

Uneori, pentru a ajuta refacerea pielii, este bine să se atingă suprafaţa deschisă a băşicuţelor cu un mic tampon muiat într-o soluţie de nitrat de argint, 2—3%.

La bolnavii la care herpesul este însoţit de dureri şi de nevralgii persistente, medicul recomandă uneori injecţii cu vitamina B_1 fortissimum şi analgetice (tip algocalmin, fenacod, piramidon), sedative (tip luminal, alergan, bromoval) sau injecţii locale cu histamină, novocaină 1%, apă distilată.

În herpesul recidivant se vor încerca **numai** sub supravegherea medicului specialist: autohemoterapia, serul de convalescent, sărurile arsenicale, salicilatul de sodiu, raze Röntgen (pe neuromerul medular) sau injecţii subcutanate cu clorhidrat de emetină.

Dr. Galina Romanova

esculap

Poşta medicului

AN. B. — Brăila: Este inadmisibil să ceţi tratamente hormonale din proprie ţiativă. Tocmai în sfera sexualităţii erosului se cere mai multă consideraţie principiu, în **menopauză** se tinde la obţ rea unei dispariţii artificiale lente a hor nilor sexuali din organism printr-o scăc treptată a cantităţilor de hormon adm strate, în loc de o suprimare bruscă, numai cu avizul medicului!

MARIN OBREA — Arad: 1) Nu ne scris ce vîrstă are copilul dv. La copiii zece ani, **ectopia testiculară** se poate t cu extracte hormonale (antefizan, testo ron). Tratamentul chirurgical (coborîre orhidopexie) se face numai după vîrsta şapte ani. 2) Nu există un tratament uni **migrenă**, de aceea diverşi medici pe care consultat v-au prescris medicamente dif te, tatonînd „terenul". Mai rămîne de cercat: infiltraţia cu novocaină a gang nului stelat ori a nervului Arnold; „ecl brarea" formulei endocrine, şocuri insul ce; eventual extirparea ganglionului st retenţia sau ligatura arterei temporale perficiale.

OLGA, — Bucureşti: Tratamentul pri pal în **miopie** este cel prin lentile concav divergente. Se poate da fetiţei dv. un tr ment adjuvant cu vitamina D_2 şi E, cal iod, dar fără ochelari miopia nu se p corecta.

E. M. — Sighişoara: Dacă ave folosiţi crema cu lăptişor de matc Modul de întrebuinţare se găseşte în p pectul preparatului.

„MAMA TINARA" — Iaşi: Crăpătu mamelonului survin relativ frecvent cursul perioadei de alăptare. Neglijate, f **rile mamelonare** devin foarte dureroase piedicînd alăptarea. Vă recomandăm: s larea cu acid boric după fiecare supt, c prese de glicerină cu alcool şi (sau) c prese cu apă rece, unguente cu folicul sulfatiazol praf local. Profilactic: fricţio rea zilnică a mamelonului.

M. PURICE — Costeşti: 1) Citiţi răspu dat tov. Marin Obrea. 2) În răul de r care (automobil, tren) se indică: clordel ½—1 tabletă la nevoie, vitamina B_6 1—2 le sau Emetiral 3—6 drageuri pe zi.

IRINA FLORESCU — Zimnicea: 1) Tr mentul căderii părului cum am mai arăta altă dată, este o problemă spinoasă. Ide ar fi eliminarea cauzei, care este însă g de depistat. Este bine de aceea să se a cieze întotdeauna o igienă corespunzăto a părului, activarea circulaţiei în pi capului prin fricţiuni uscate, raze ultra lete şi aplicaţii locale zilnice cu lo Rp. Nitrat de potasiu 0,50 g + T-ra ja 30 g + Alcool rectificat ad 300 ml. D ext. şi un tratament general cu cortic gerovital, vitamine (A, F) arsenic. 2) P tru a scăpa de „punctele negre" de pe faceţi o baie de abur la care adăugaţi pumn de muşeţel. Stoarceţi apoi punct avînd grijă să nu le infectaţi. Dacă te dv. e mai mult gras aplicaţi apoi o ma de faţă cu un gălbenuş de ou amestecat, o linguriţă de ulei camforat. Masca nu t buie aplicată în jurul ochilor deoarece ceasta porţiune este foarte sensibilă.

COSTEA SORIN — Timişoara: 1) Avet hipotensiune arterială care trebuie, în o caz, tratată. Am publicat un material des această problemă într-un număr recent. Pentru tulburările hormonale este absc necesar să consultaţi un medic specialist docrinolog, mai ales că vă aflaţi într-un c tru universitar. 3) Nu există nici o cont indicaţie pentru căsătorie; dimpotrivă! privinţa copiilor, nu depinde numai de ci şi de parteneră.

ING. MORAVEK MIROSLAV — Bucure LIDIA ZAHARIA — Zimnicea; CHICHIF PETRU — Botoşani; POLIECTA MARIN SCU — Roşiorii-de-Vede; AURICA H. DĂUŢU — com. Mileanca; FASOLA IOAN — com. Hudeşti; I. GEORGES — Tr. Severin; BOBÎRSC ALEXANDRU com. Bilvăneşti — V-am răspuns prin po

N. R.: Răspunsurile la rubrica „Po medicului" se dau în ordinea primirii sc sorilor. În cazuri excepţionale, cei c doresc să li se răspundă direct prin po sînt rugaţi să anexeze timbrele pen francarea adresei de răspuns. Răspun rile în revistă au însă prioritate asu celor prin poştă.

AUSTRALIA

ătorie
cel de al cincilea
tinent

o dimineață însorită. Prin geamurile
azului se zăreau clădiri joase, centre
azină, garaje, fabrici și depozite. Eu-
gigantici își înălțau către tării co-
le sure-verzui. Pe alocuri se ve-
și copaci încă lipsiți de veșmîntul
al frunzelor dar împodobiți în schimb
ri mari roșii, care din depărtare a-
u cu niște imense crizanteme.
și în celelalte orașe australiene, cen-
idney-ului e mic și aproape în în-
e ocupat de zgîrie-nori. Aceștia a-
tesc bănci, magazine, birouri comer-
și industriale. Trotuarele străzilor
ciale sînt acoperite, spre a fi ferite
ile torențiale și de soare. Pe alocuri,
e înguste din City sînt înlocuite de

ețul koala, animal specific pentru
alia, își petrece noaptea în copaci.

uri și parcuri cu gazon tuns mărunt
ri gingașe.
neyul se află pe țărmul golfului Port
on, care înaintează adînc în continent.
configurație ciudată și complicată,
se împarte în mai multe golfulețe.
eea oceanul poate fi văzut aproape
ice punct al orașului, prin verdeața
iantă a parcurilor sau printre zidu-
lădirilor înalte.
neyul este cel mai populat oraș din
alia ; are aproape două milioane și
ate de locuitori, adică circa a cincea
din întreaga populație a țării. Stră-
in cartierele de locuințe sînt foarte
adevărate șosele. Multe din ele n-au,
trotuare. De o parte și de alta se în-
într-un șir neîntrerupt, căsuțe fără
revăzute în cea mai mare parte cu
cisterne circulare de beton fixate pe
înalți. Locuitorii adună în ele apă de
, pe care o folosesc apoi în timpul
cetoase pentru diverse nevoi cas-

este, nu toate casele sînt la fel. În
rele somptuoase, unde locuiește bur-
australiană, clădirile elegante cu un
int înecate în verdeața parcurilor. În
rele muncitorești nu există, însă, a-
e deloc verdeață. Chiriile sînt foarte
: înghit între o treime și o jumătate
alariul unui muncitor cu calificare

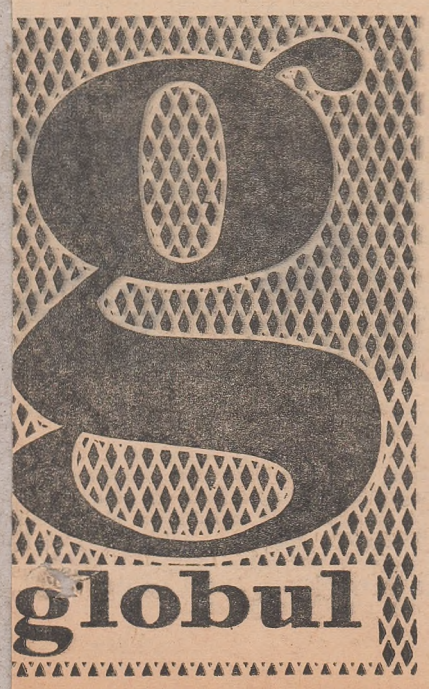

medie. Cele mai multe case sînt cumpărate în rate. Companiile vînd casele la un preț dublu decît cel real, iar cînd cumpărătorul nu-și poate plăti rata la timp au dreptul să-l evacueze.

În orice oraș australian, mare sau mic, există centre cu benzină purtînd emblemele firmelor americane și engleze „Shell", „ESSO", „Mobile". Companiile străine dau o bătălie pe viață și pe moarte pentru a cuceri piața celui de al cincilea continent. În ultimii ani, balanța înclină vădit în favoarea monopolurilor americane care încep să acapareze poziții cheie în principalele ramuri industriale ale țării și pătrund chiar în domenii de activitate tradiționale pentru Australia cum sînt creșterea animalelor și agricultura. Investițiile de capital american în industria australiană au depășit 1,2 miliarde dolari.

Australia e o țară exotică. Am văzut canguri și urși marsupiali, plante care se hrănesc cu insecte mari, bumeranguri ș.a., pe scurt tot ce se înțelege de obicei prin „exotism australian". N-am întîlnit însă aborigeni — locuitorii de baștină ai Australiei aproape în întregime exterminați de colonești. Puținii supraviețuitori trăiesc astăzi în rezervații.

Dar nu exotismul este principala caracteristică a celui de al cincilea continent. Esențial este sistemul social în care trăiesc bine numai posesorii de capitaluri. În timp ce oamenii muncii trebuie să-și cîștige traiul cu sudoarea frunții.

V. Andreeva

INDONEZIA

Insula de aur

Așa a fost numită Sumatra, încă din vremi străvechi, pentru nesecatele-i bogății naturale. In afară de masive întinse de păduri tropicale, de munți înalți cu creste vulcanice, de rîuri cu un debit mare de apă și de lacuri, Sumatra, a doua insulă ca mărime din Indonezia după Kalimantan, mai are mari zăcăminte de petrol, în special în regiunea Palembang, cositor, bauxită, aur, cărbuni...

Dar principala bogăție a acestei insule cu o suprafață de 425 142 km.p., care alcătuiește aproape un sfert din teritoriul Indoneziei, este cauciucul. Acesta formează aproape jumătate din exporturile țării. Mari suprafețe de pămînt sînt cultivate și cu palmieri de ulei, ceai și tutun. Incît, pe scurt, se poate spune că Sumatra este aproape cea mai bogată insulă din imensul arhipelag indonezian, care se întinde pe o suprafață de 1 491 562 km. p.

Unul din principalele puncte de atracție ale insulei, foarte mult frecventat de turiști străini, este lacul de munte Tobo, aflat la 904 metri altitudine. Pe malul lacului se află orașul Prapat, importantă stațiune balneo-climaterică din nordul Sumatrei. Lacul poate fi un izvor de inepuizabile resurse de energie electrică. In scurtă vreme, pe rîul Asahan, rîu cu multe praguri ce izvorăște din lac, va începe construirea unei hidrocentrale cu o capacitate de 320 000 de kW. Tot în această regiune se proiectează construirea unui combinat de aluminiu și a unei linii pentru transportul energiei electrice cu o lungime de 176 de kilometri.

La începutul acestui an, în orașul Medan, capitala Sumatrei de nord, au avut loc evenimente care au stîrnit un puternic ecou în întreaga țară. Muncitorii din nordul Sumatrei au stabilit controlul asupra unui număr de opt plantații străine, o formă originală de luptă antiimperialistă purtată cu succes în ultimii zece ani de Indonezia.

Medan e socotit unul din cele mai active centre politice din Indonezia. In oraș sînt reprezentate toate cele nouă partide politice și organizațiile de masă din țară. Forțele progresiste, reunite în NASAKOM, prescurtare a cuvintelor indoneziene care înseamnă trei din principalele forțe politice ale țării: naționaliști, grupările religioase și comuniști, desfășoară o intensă activitate. Colaborarea dintre aceste forțe s-a dezvoltat și s-a consolidat în Sumatra în cursul luptei desfășurate împotriva contrarevoluției din 1957, cînd insula a fost un centru al mișcării antipopulare. Activitatea desfășurată de forțele patriotice în cadrul NASAKOM a contribuit la înăbușirea rebeliunii sprijinite din afară.

O. Nikolaev

TANZANIA

La 6 grade sud de Ecuator

Zanzibar e singurul oraș din insula cu același nume, după cum Cona ia Benk e singura intersecție unde se reglementează circulația. Dar indicatoare pentru circulația rutieră se întîlnesc cu sutele în orașul din insulă. Sînt indicatoare care îngăduie, care previn dar, mai ales, care interzic trecerea. Lucru care se explică prin particularitățile de construcție ale orașului. Zanzibarul e un vechi oraș oriental, cu uliițe și ulicioare înguste, medievale. Pe unele din ele abia pot trece alături doi asini încărcați cu poveri. Iar pietonii, cînd le ies în cale mașini, trebuie să se facă una cu zidurile caselor spre a nu fi zdrobiți. Din turnul fostului palat al sultanului, cel mai înalt punct din oraș, nu se pot deosebi de fel străzile și ulicioarele ; pretutindeni se văd numai acoperișuri.

Am pornit de-a lungul cheiului. De pe chei se văd bine portul, vasele ancorate și pînzele triunghiulare ale bărcilor pescărești care brăzdează oceanul. În fiecare seară, pe cheiul îmbrăcat în granit vin să se destindă după munca și arșița din timpul zilei sumedenie de zanzibarezi. Se așează împreună cu familiile lor peste tot locul : pe puținele bănci sau de-a dreptul pe iarbă iar copiii se cocoață chiar și pe tunuri. Tunurile cu afeturi de lemn au fost luate de pe corăbii capturate și expuse pe chei ca un „simbol al puterii" foștilor sultani ai Zanzibarului. Armele sînt îndreptate cu gurile spre ocean.

Dacă te întorci, însă, cu spatele către ocean poți să vezi splendida panoramă a orașului. În dreapta se înalță o veche fortăreață arabă. Deși, pe alocuri, zidurile îi sînt acoperite de iarbă iar în turnuri au crescut copaci pitici, fortăreața e încă solidă. În secolul al XVI-lea, după ce au ocupat insula, portughezii au preschimbat-o în depozit de mărfuri iar curtea interioară în piață pentru negoțul cu sclavi. Lîngă cetate se află fostul palat al sultanului. Clădirile-i albe se întind de-a lungul cheiului pe o distanță de o sută de metri. Palatul și fortăreața convietuiesc astfel laolaltă ca niște capitole dintr-un manual de istorie a Zanzibarului. Dinastia sultanilor a început cu Seidi Said, un mare feudal din sudul peninsulei arabe, care la sfîrșitul secolului al XVII-lea și-a întins stăpînirea asupra insulei. Din momentul acela, alături de cetate, pe locul unui sătuleț de pescari, a început să se înalțe orașul Zanzibar. Înainte se socotea că insula are două capitale : Tubata și Kisimkasî. Acum, în aceste locuri se mai înalță printre ierburi înalte și palmieri doar coloane și resturi din zidurile fostelor palate ale șeicilor arabi, unele datînd de aproape o mie de ani. Zanzibarul e, însă, mult mai tînăr. Iar din ianuarie 1964, cînd țara și-a dobîndit independența, pentru oraș a început o nouă istorie. Astăzi, în fortăreață se află un club pentru femei iar palatul sultanului adăpostește un muzeu, o școală și sediul guvernului popular al Zanzibarului.

Zanzibarul nu cunoaște sistemul de numerotare a clădirilor obișnuit în Europa și de aceea poștașul nu bate niciodată la ușile caselor. De altfel, Zanzibarul e un oraș fără poștași. În locul lor, pe o stradă din centru, chiar în fața intrării poștei principale, se află rînduite șiruri de mici cutii poștale, un fel de boxe, lipite de perete ca niște faguri. În preajma lor e întotdeauna mare aglomerație. Locuitorii orașului caută să obțină abonamente la cutiile poștale.

După cum se vede, orașul se poate descurca și fără poștași dar de **Kahava**, cum sînt numiți prin partea locului vînzătorii de cafea fierbinte, nu se poate lipsi. Vînzătorii de cafea umblă pe străzile orașului zăngănind ceștile de aramă și strigîndu-și cumpărătorii. Încît e de ajuns să pronunți ceva mai tare cuvîntul **„Kahava !"** și în fața ochilor se și ivește un vînzător cu un ibric de aramă ascuțit la vîrf, instalat pe o sobiță de fier cu cărbuni.

Orașul are un autentic bazar oriental. Ciorchini mari de banane roșcate, galbene și verzi sînt așezați de-a dreptul pe pămînt. Sub razele fierbintelui soare african poți vedea astfel banane subțiri cît un deget sau groase cît mîna, ananas, portocale, un soi de fructe necunoscute de noi și legume de forme ciudate și culori neobișnuite. În coșuri împletite din frunze de palmier cotcodăcesc găini care-și așteaptă cumpărătorii. Mulți țărani, veniți la oraș cu marfa lor sărăcăcioasă peste care s-a așezat un strat gros de praf roșu, așteaptă și ei clienți. E o agitație nespusă, dar alcătuită numai din bărbați. Arareori se pot întîlni în bazar femei. Căci Zanzibarul e o țară musulmană.

Zanzibarezii rostesc des cuvîntul „arșiță". Orașul se află la șase grade sud de Ecuator. De aceea, cînd văd cer senin și soare puternic locuitorii nu încearcă un sentiment de bucurie, cum se întîmplă pe meleagurile noastre. Ei trebuie să se ferească de soarele fierbinte, care strălucește pe cer în fiecare zi, în fiecare an. Dar la Ecuator, mai ales în miezul zilei, e foarte greu să găsești umbră într-un oraș.

...Nici n-am observat cînd am ieșit pe șoseaua care duce spre Mkokotoni, un sat de pescari din nordul insulei. Mașina gonea de-a lungul coastei. Pe dinaintea noastră se perindau crînguri de cocotieri, plantații de arbori de cuișoare și sate mici. Colibele, ascunse privirilor de luxurianta vegetație tropicală, aproape că nici nu se zăreau. Numai cînd și cînd întîlneam trecători : bărbați și femei în pitorești costume naționale. Oamenii ridicau două degete răschirate. Era semnul victoriei, simbolul revoluției, un salut devenit tradițional în insulă. Mașina a oprit la marginea unui sătuleț. În fața noastră alerga un cîrd gălăgios de copii cu părul creț care purtau pe cap sau prinse la brîu cărți.

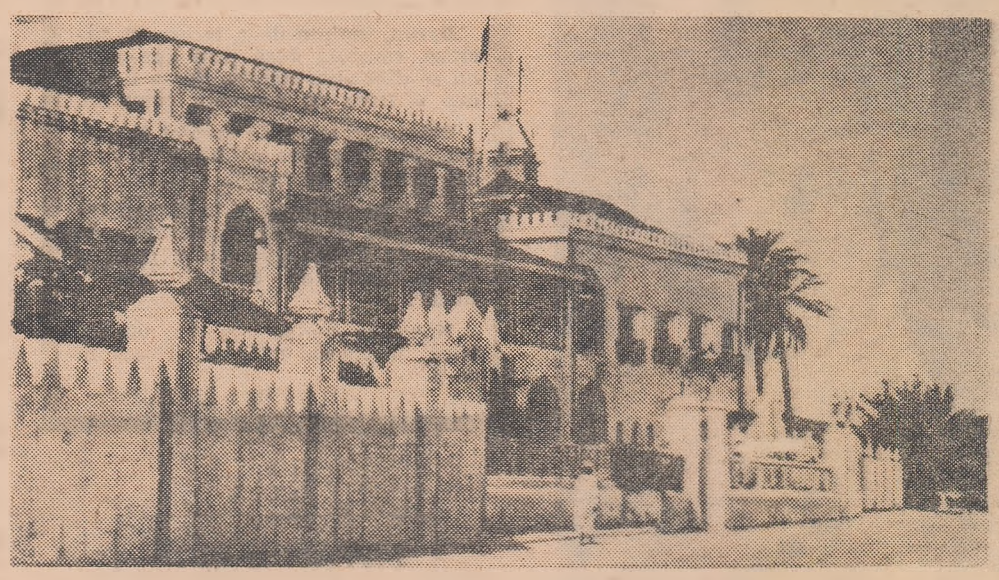

Palatul fostului sultan al Zanzibarului, actuala reședință a guvernului.

Școlile din Zanzibar se deosebesc de cele de pe meleagurile noastre. Ele seamănă cu niște terase acoperite pe care sînt rînduite șiruri de măsuțe joase. La fiecare măsuță șed cîte un băiețel și o fetiță.

— În insulă există treizeci și cinci de școli — ne informează însoțitorul. Ele sînt frecventate de șaptesprezece mii de copii, la o populație de trei sute de mii de locuitori. Revoluția a introdus gratuitatea învățămîntului.

După douăzeci-douăzeci și cinci de minute am ajuns la Mkokotoni. În golf intrau, una după alta, bărci cu pînze — **ngalave,** asemănătoare cu catamaranele. Într-o piață de pe țărm, pe tarabe acoperite, erau expuși thoni, calcani uriași, pești de diverse culori, cum nu mai văzuserăm niciodată pînă atunci, de la roz-roșu pînă la albastru deschis, languste mari, de aproape un metru, broaște țestoase de mare și caracatițe. Cel mai mult se agita un ins, căruia i se spunea **dalali.**

— Dalali e cel mai important om din piață — ne-a explicat însoțitorul. Numai prin mijlocirea lui se poate vinde peștele pe țărm. De aceea pescarii caută să-și desfacă marfa chiar în larg, direct din barcă. E mult mai avantajos, căci în felul acesta nu trebuie să mai plătească comision.

În Zanzibar am gustat pentru prima oară un fruct de avocado, „fructul regal" — cum i se mai spune. Seamănă cu un imens ou de gîscă, de culoare verde-violet. În mijlocul miezului se află o sămînță mare, rotundă ca gălbenușul într-un ou vîrtos. Numai miezul uleios al fructului, care seamănă la gust cu frișca amestecată cu șocolată e comestibil. Fructul conține multe grăsimi și se spune chiar că au mai multe calorii decît biftecul proaspăt...

A. Kocetkov
V. Komarov

CEREMONII

Cum vă căsătoriţi?

Tinerii candidaţi la căsătorie din vremea noastră se prăpădesc de rîs cînd aud cum a luat-o bunicul pe bunica sau cînd le privesc fotografia de nuntă: pătruns de noua-i demnitate, la care se adăuga constrîngerea redingotei şi a guleruluí tare, bunicul sta ţeapăn cu ochii ţintă la obiectiv. Sfioasă, dar în acelaşi timp radioasă, bunicuţa îşi pleca spre umărul lui faţa acoperită de voalul alb. „Ce caraghioslîc!" exclamă tinerii noştri. Sentimentele s-au „demodat". Tinerii arborează un aer degajat, de indiferenţă chiar (cel puţin aparentă). Jos cu romantismul — pare a fi acum deviza tinerelor perechi, care nu sînt însă mai puţin îndrăgostite şi, pe deasupra, cu idei cît se poate de romanţioase, dar în pas cu epoca lor. Colette şi Gil Delamare, de pildă, s-au urcat după căsătorie nu în trăsura nupţială, care răpea pe vremuri mirii de lîngă părinţii în-

lăcrimaţi, ci într-un avion. Peste Montebello, în Algeria, la 6 500 metri altitudine au coborît braţ la braţ, aruncîndu-se cu capul înainte. Dublu record la căderea liberă — o senzaţie de nuntă cu totul nouă! Şi eşti tentat, parcă, să întrebi ce le-a cerut mai mult curaj: saltul în căsnicie sau săritura din avion?

După cum vom vedea, alegerea modului de desfăşurare a ceremoniei nupţiale lasă, însă, loc acum la cele mai diverse iniţiative. Marinarului american Ralph Klotz i-a abătut să se cunune în mediul acvatic. S-a legat pe viaţă într-un bazin de sticlă, adînc de patru metri, care servea, de obicei, drept scenă unui balet de apă. Numai preotul a rămas pe uscat. Sue, în rochie albă, cu voal şi cununiţă şi martorii în haine de sărbătoare au trebuit să-şi pună căşti de scafandru şi să-l urmeze pe şugubăţul Ralph. Preotul baptist Lowe s-a adresat micii adunări la microfon şi, dat fiindcă instalaţia din casca lui Sue nu funcţiona, mirele a trebuit să-i facă semne desperate cu mîinile în clipa cînd pastorul i-a pus întrebarea hotărîtoare: „Da"-ul ei s-a înălţat la suprafaţă sub forma unei mici bule de aer.

Pînă în 1942 tinerii sub 21 de ani care doreau să se căsătorească, dar nu aveau acest drept, nefiind majori, îşi realizau visul în fierăria din Gretna Green, sat din Scoţia, unde ceremonia se oficia la cerere, fără să li se pună vreo întrebare indiscretă. Acum toate oficiile de stare civilă din Scoţia aplică această lege pentru mirii care au depăşit 16 ani şi care acceptă să locuiască trei săptămîni în această ţară protectoare a tinereţii. Se pare însă că, o dată cu închiderea fierăriei, a trecut şi farmecul aventurii, deoarece de atunci, conform datelor oficiale, numai 1 000 de perechi au mai apelat la indulgenţa oficialităţilor scoţiene.

De curînd, în Anglia, Carol Phillips (pe care o puteţi admira în fotografie) a lansat o modă care lămureşte de la bun început cine va cînta în casă. Toaleta ei de nuntă a fost compusă din clasica rochie albă vaporoasă, de sub care, la terminarea ceremoniei, au apărut însă nişte pantaloni strîmţi de mătase albastră, ţinută în care şi-a integrat domiciliul conjugal.

În ciuda celor de mai sus, umblă totuşi zvonul că există şi tineri bizari care persistă să se căsătorească în mod normal!

I. Marişev

Micile slăbiciuni ale oamenilor mari

Brahms simţea o deosebită plăcere să-şi lustruiască ghetele. El afirma că în astfel de clipe s-au născut cele mai reuşite compoziţii ale lui.

Meyerbeer obişnuia să urce într-un tren oarecare şi să călătorească fără ţintă. „În vagon, spunea el, compun cu multă uşurinţă".

Liszt se simţea istovit fiziceşte după fiecare nouă compoziţie.

Beethoven nutrea credinţa că bărbieritul îi îngreunează creaţia; de aceea umbla de multe ori nebărbierit.

Goethe lucra într-o cameră închisă ermetic, în care nu pătrundeau nici un fel de zgomote şi nici chiar aerul proaspăt.

John Stuart Mill se întrerupea din scris pentru a trece într-o încăpere alăturată unde cînta la cimbal.

Dickens bea un pahar cu apă fierbinte la fiecare 50 de rînduri scrise.

Byron, înainte de a începe să lucreze, controla dacă prin apropiere nu se află vreo solniţă. Sarea îi dădea o stare de enervare cumplită.

Balzac, în semn de respect în faţa geniului, îşi scotea pălăria cînd vorbea despre... el însuşi.

Franklin se întrema în timpul lucrului cu cantităţi importante de pîine cu brînză „pentru a recupera consumul de energie intelectuală".

Napoleon nu se sfia, ba, dimpotrivă, îi plăcea chiar să trişeze la cărţi.

(Din „Nedelea")

METAMORFOZE

Pasărea-caricatură

Să nu te încrezi niciodată într-un marabu — nici cînd doarme, spun cei ce au avut de-a face cu această pasăre arţăgoasă. Cu atît mai mult cu cît nu eşti niciodată sigur dacă doarme sau se preface.

În regiunile mlăştinoase din vecinătatea fluviilor africane cîrdurile de marabu fac parte integrantă din peisaj, ca şi mulţimea de insecte ce roiesc printre plantele afundate în mîl, ca şi şerpii de apă sau pelicanii. Marabu-ul e o vietate cum nu se

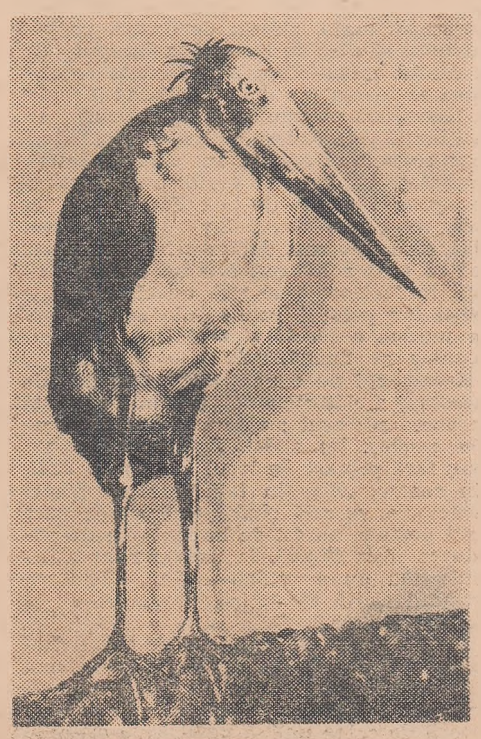

poate mai dizgraţioasă. Are privirea sumbră, capul golaş, de-a dreptul hidos, o guşă proeminentă. Spatele îi e deformat de o excrescenţă osoasă, pleşuvă. Unde sînt, însă, celebrele pene uşoare, moi, frumos răsfirate, după care se dau în vînt femeile cochete? Căci un marabu imobil oferă spectacolul unui penaj cenuşiu, pe alocuri gălbejit. E de ajuns, însă, ca silueta caricaturală să prindă viaţă, aripile să se desfacă pentru ca de sub ele să răsară mult rîvnitul puf.

Metamorfoza unui marabu în mişcare e totală. Ochii i se înflăcărează, picioarele devin sprintene iar ciocul uriaş se transformă într-o foarfecă ascuţită, primejdioasă nu numai pentru vietăţile pe care le vînează ci şi pentru oameni.

Pasărea marabu, lacomă dar comodă, preferă vînatul din imediata ei apropiere. Cînd înghite prada, marabu-ul îşi schimbă însă din nou înfăţişarea; gîtul i se lungeşte, guşa se umflă, tot corpul încremeneşte într-o desăvîrşită imobilitate. După care urmează o scurtă pauză, în care gîtul dispare ca prin farmec iar capul se lipeşte de trunchi. În această poziţie ghemuită pasărea are o atitudine profund meditativă. Apoi se înviorează brusc, cumplitul cioc se pune în mişcare, împrumutîndu-i un aer agresiv în contrast izbitor cu apatia dinainte.

Pasărea marabu trăieşte în bună înţelegere cu semenii ei, durîndu-şi cuibul în colonii instalate, de obicei, în copaci mari, cum e baobabul. Membrii coloniei se ajută între ei, supraveghează cuiburile celor plecaţi la vînătoare.

(Din „Nedelea")

PERFORMANŢE

O bere, lord!

Sir Wolstan Dixie al treisprezecelea baronet de Bosworth avea, pe lîngă alte sonore calităţi, şi pe aceea de „cel mai rapid băutor de bere" din întregul district. Conştient de importanţa acestui ultim atu, baronetul îi urmărea cu o gelozie profesională pe eventualii concurenţi şi se străduia din răsputeri să iasă învingător în competiţii.

Dar iată că nu de mult a apărut la orizont, mai exact pe ecranele televizoarelor, un rival de temut. Şi — ironie a soartei! — rivalul era şi tizul celui de-al treisprezecelea baronet: se numea Dixie. Ce-i drept, nu era de origine aristocratică şi nici măcar n-avea cinstea să facă parte din specia umană. Dixie era un căluţ-ponei pe care stăpînul lui îl prezentase la televiziune ca pe o minune a stirpei.

Date fiind împrejurările, ce-i rămînea de făcut unui „băutor rapid de bere" care se respectă? Desigur, să-şi provoace adversarul pentru a-şi demonstra superioritatea. Şi sir Wolstan a procedat în consecinţă. În plus, şi-a exprimat dorinţa ca întrecerea să fie publică. Nici un argument n-a izbutit să-i zdruncine hotărîrea. Nu întîmplător pe blazonul familiei baronetului e înscrisă deviza: „Ce-am zis e bine zis".

Provocarea a fost acceptată.

Originala competiţie a avut loc acum cîteva săptămîni într-o berărie de lîngă castelul baronetului. Adversarii s-au aşezat alături iar martorii le-au înmînat cîte o cană cu bere spumoasă. La drept vorbind, „înmînat" nu-i cuvîntul potrivit pentru Dixie-Poneiul. Cana ce i se cuvenea a fost încredinţată stăpînului iar acesta a apropiat-o de botul patrupedului...

— Vă rugăm linişte, — au cerut arbitrii punînd în funcţiune cronometrele.

Dar întrecerea a fost scurtă. Forţele erau evident inegale. Dixie, baronetul la a treisprezecea generaţie, a pierdut ruşinos în faţa celuilalt Dixie, poneiul de origine obscură. Primul era abia la a treia înghiţitură cînd campionul în devenire privea melancolic fundul cănii proaspăt golite (o altă versiune pretinde că privea cu invidie la cana încă plină a baronetului). Infrîngerea a fost atît de categorică, încît baronetul n-a făcut nici o aluzie la revanşă, mulţumindu-se doar să exclame: „Dumnezeule, ce animal!" — după care a dat pe gît, în afara concursului, un păhărel de whisky.

(Din „Nedelea")

DE PRETUTINDENI

Mi-au slăbit frînele!

Un automobil care coborа în viteză panta unei şosele din statul Manchester (S.U.A.) n-a reuşit să se angajeze în curbă, a trecut peste şanţul ce mărginea şoseaua, a traversat un cîmp, a săltat pes-

te alt şanţ, apoi a străbătut de-a cur zişul o stradă, a intrat într-o grădina zarzavat, a doborît un pom fructifer s-a oprit, în cele din urmă, într-un

— Am impresia că mi-au slăbit frî — a declarat flegmatic conducătorul şinii, un tînăr de 17 ani care din te aventura asta nu s-a ales nici măcar c zgîrietură.

Evadatul nudist

Pentru omul de astăzi e din ce în ce mai greu să găsească puţină singurătate, fie chiar şi în inima pădurilor virgine braziliene.

Un evadat din închisoare, José Pedro Dos Santos, s-a retras în aceste păduri neumblate cu intenţia de a-şi petrece acolo restul zilelor. Pentru a gusta din plin din libertatea care i-a lipsit în închisoare, Dos Santos umbla cu desăvîrşire gol şi se h rădăcini de plante şi cu carn vînate cu arcul.

Traiul acesta preistoric a durat, î numai opt luni, după care existenţa dianului alb" din pădure a fost semna autorităţilor. Cu ajutorul cîinilor poliţ evadatul nudist a fost prins şi „repus drepturi", adică i s-a asigurat unifo de puşcăriaş şi adăpostul respectiv.

Aisberguri policrom

Spre a reduce la minimum pericolu care aisbergurile în derivă îl prez pentru navigaţie, în nordul Ocean Atlantic se experimentează o nouă met de semnalizare: munţii de gheaţă vopsiţi în culori tari, vizibile de la dis ţe mari. Operaţia este efectuată de un de coastă american.

Cobrele şi magnetofonul

Se ştie că îmblînzitorii de şerpi din dia îşi exercită meşteşugul cu ajut flautului. Intonînd o melodie monoton silesc cobrele sau alte reptile (de o veninoase, pentru ca senzaţia să fie tare) să-şi unduiască corpul în ri

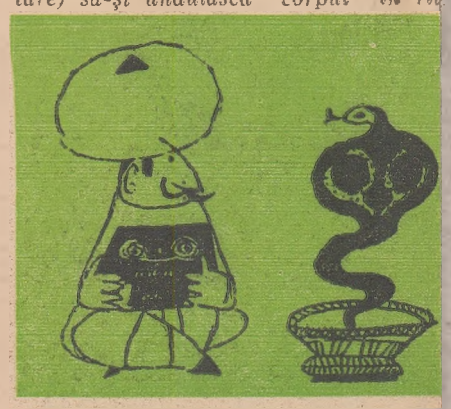

muzicii. Se spune că spectacolul e im sionant.

În ultimul timp, însă, pe străzile Delhi reptilele dansează acompaniate magnetofon. Supunîndu-se capriciilor dei, şerpii aduc stăpînilor lor bene apreciabile deoarece, avînd mîinile li aceştia le pot folosi pentru a strînge de la spectatori. Lucru pe care fac, pare, cu destul succes.

(Din „Znanie-Sila

Luna mai

„LUNA IMPRIMEURILOR"

Pentru sezonul de primăvară — vară

O ROCHIE NOUA
DIN ȚESATURI IMPRIMATE

Imprimeuri noi, într-o gamă variată de culori și desene

Elegante şi de bună calitate!...

MAGAZINELE DE SPECIALITATE VĂ AȘTEAPTĂ!...

Cooperativa „IGIENA"

Sediul central: Bucureşti
Str. Dr. Pasteur 60
Telefon 15.91.02

Execută prin unitățile sale din întreg cuprinsul orașului București, cu personal de înaltă calificare profesională:

- Coafuri moderne pentru femei
- Cosmetică
- Vopsitul părului în toate nuanțele
- Ondulațiuni permanente: naturale, reci și în ulei
- Manicure
- Pedicure
- Șampon
- Frecții
- Masaje faciale
- Spălatul capului
- Tunsori moderne pentru bărbați

Saloane speciale de frizerie și coafură

COMPLEXUL PENTRU INDUSTRIALIZAREA LEMNULUI

PRODUCE:

PLĂCI AGLOMERATE CU RĂȘINI UREOFORM-ALDEHIDA DIN AȘCHII DE LEMN TRIPLU STRATIFICAT.

Economice, stabile, grosimi uniforme, randament sporit la croire, perfect plane, formate practice, se pot furnirui etc.

DOMENII DE UTILIZARE

• Mobilier • plafoane • pereți despărțitori • amenajări interioare • vagoane tramvai • lambriuri • construcții navale etc.

greutate specifică 60 kg/mc.

grosimi: 8, 12, 16, 19, 22 mm.

formate: 1830/3660, 1830/1830, 2440/1839, 1220/830 mm.

C.I.L. BRAILA

BERE TIP PORTER

Berea de tip PORTER, de culoare brună, obținută din mai multe feluri de malț, are un extract ridicat în mustul inițial, un conținut bogat de hamei și alcool.

INTREPRINDEREA INDUSTRIALĂ ORAȘ SIBIU

Str. M. Kogălniceanu nr. 1 Tel. 3931

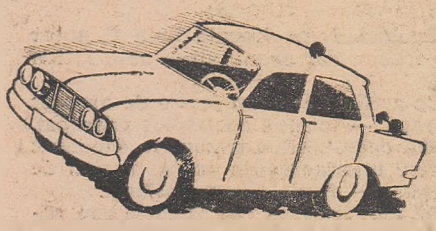

Livrează fără repartiție întreprinderilor, instituțiilor, G.A.S., cooperativelor agricole de producție și organizațiilor obștești:

— Scaune pentru săli de ședințe și cinematograf; bănci școlare, roabe metalice, tomberoane, cutii de gunoi, capace și guri de canalizare din fontă, precum și diferite construcții metalice.

— Reparații de autoturisme, camioane și motociclete.
— Execută turnări din fontă și metale neferoase.

GOSPODINE, folosiți!
• Oala pentru fiert lapte
• Oala pentru fiert cartofi
produse de:

EMAILUL ROȘU MEDIAȘ

AVANTAJE: laptele nu dă în foc, cartofii fierb în aburi repede și nu se sfărîmă.

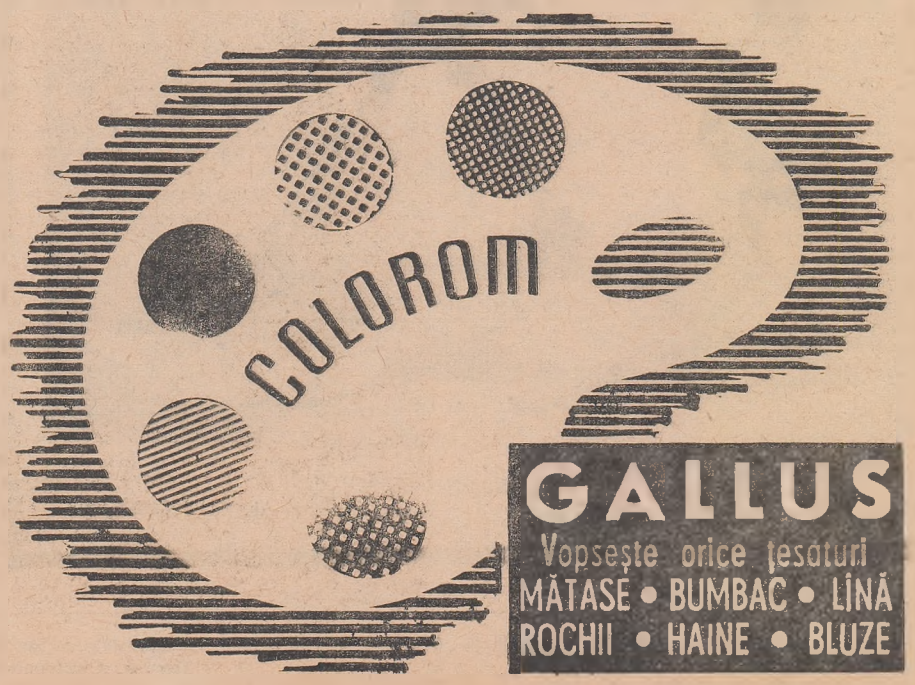

O afacere încurcată

M-am decis să-mi vînd motanul. L-am vîrît în sac și am luat drumul serviciului de contabilitate.

— Am auzit că v-au năpădit șoarecii, — am spus în chip de salut. — Vi l-am adus pe Vaska, un cotoi de Angora. E în stare bună. Costă cinci ruble jumătate.

Pe fețele celor prezenți se așternură zîmbete binevoitoare.

— Păi, să procurăm fonduri ! — exclamă un contabil tînăr.

— Și cît mai repede ! — îl susținură ceilalți.

— Din păcate n-o să putem lua motanul, declară contabilul-șef. — Nu mai avem fonduri. Luna trecută l-am fi putut plăti ca zilier dar acum banca ne-a închis contul.

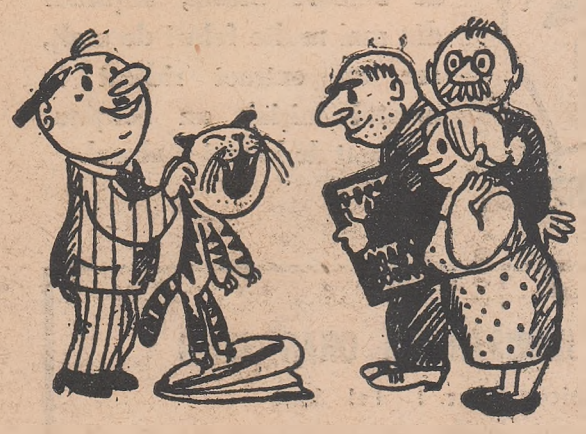

— Ce-ar fi să-i facem forme de angajat temporar ? — întrebă contabilul principal.

— Mai degrabă să-l trecem ca deponent cu virare ulterioară din contul nostru de decontare ! — fu de părere casierul.

— Ba mai simplu ar fi să includem suma în fondul nescriptic — ne sfătui o tînără colaboratoare.

— Liniște ! — rosti contabilul-șef sculîndu-se în picioare. — Anul financiar curent nu prevede nici un fel de operații cu motani. De altfel, ne-ar fi și greu să procurăm suma de 5,50 ruble.

— Așa e, — se învoi contabilul principal învăluindu-mă într-o privire tristă. — În contabilitate, cu cît suma e mai mare cu atît e mai ușor de obținut. Mult mai simplu ar fi să achiziționăm un tigru.

— Într-adevăr, cu un tigru lucrurile ar fi mers mai ușor, — încuviințară toți ceilalți.

— Dar uitați-vă la el mai atent ! — am exclamat extrăgînd cotoiul din sac. — Priviți ce bot de fiară sîngeroasă, ce colți ascuțiți are ! Și i-am desfăcut lui Vaska maxilarele. — Phii, cum s-a înfuriat !... Și cum și-a dezvelit colții! Să-i pici în gheare unuia ca ăsta într-o fundătură întunecoasă, te sfîșie cît ai zice pește !

— M-mda, — admise contabilul-șef oarecum intimidat. — Are în el ceva...

— Și ce culoare... — am exclamat din ce în ce mai înflăcărat. — Ce dungi ! O frumusețe de jivină ! În floarea vîrstei ! Dar de voce ce ziceți ? — L-am apucat pe Vaska de coadă și am tras fără milă. Ați auzit ?... N-am dreptate ? Uite așa rage toată ziulica, numai în registru grav. Fiară sadea, să n-avem vorbe !

— Fiară sadea ! — încuviință contabilul-șef.

— Tigru veritabil ! — adăugă și contabilul principal.

— Cam mic, însă, — observă obiectiv casierul.

— E tigru, ce mai tura-vura ! mă susținură ceilalți.

— Ce se petrece aici ? — se interesă un personaj voinic, cu ochelari, ivit pe neașteptate în cadrul ușii.

Contabilii și casierul se repeziră la locurile lor și amuțiră.

— Ce să fie, Ivan Alexandrovici, ne gîndim să cumpărăm un tigru, — spuse sfios contabilul-șef. — E o treabă destul de complicată...

— Dar ce să faceți cu tigrul ? — se miră Ivan Alexandrovici.

Se lăsă o tăcere penibilă.

— Ne-au invadat șoarecii, rosti contabilul principal.

— În cazul ăsta cumpărați un motan. Vă dau bani din fondul directorului — spuse Ivan Alexandrovici.

— Aveți dreptate, — fu de acord contabilul principal. — Mai bine să cumpărăm un motan.

— Așa e, să cumpărăm un motan, — se învoi și contabilul-șef. — Nu te supăra, dar n-avem nevoie de tigru. Ne trebuie un motan !

— Păcat ! — am exclamat vîrînd tigrul la loc în sac.

Încurcată afacere e și contabilitatea asta !

M. Zaharov

Ce bine e de femei !

— Chiar acum am dus-o pe nevastă-mea la spital. Abia mai suflu, — îmi povesti soțul prietenei mele și se prăbuși în fotoliu în stare de semileșin. — Ce bine e de femei ! Pe mine m-a dus vreodată cineva la maternitate ? Și cîte mofturi n-am răbdat lunile astea !

— Bietul de tine, — l-am compătimit eu, — dacă n-aș fi cunoscut și alți bărbați în situația ta aș fi crezut că ești o excepție.

Soțul mă măsură cu o privire plină de dispreț :

— Sigur că sînt o excepție. Pe un bărbat l-aș strînge de gît pentru o asemenea jignire, pe tine, însă, o femeie, trebuie să te respect. Doamne dumnezeule, cine o să-mi gătească ? Frumoasă figură mi-a făcut nevastă-mea, nimic de zis ! Ce bine e de femei ! Învață gospodăria de mici iar noi, bărbații, trebuie să depindem de ele !

Nu i-am răspuns nimic pentru că mi-am amintit că era oaspete în casa mea.

— Sînt grăbită. Am o întîlnire la teatru, — m-am mulțumit să-i zic.

— Ce bine e de femei ! Sînt convins că el te așteaptă cu biletele în mînă iar tu stai liniștită la taclale, — strecură el printre dinți în timp ce-mi puneam pantofii de seară cu tocuri „cui". — Grozav o duceți voi, femeile, — mai adăugă el contemplîndu-se în oglindă. — Dacă sînteți mici de stat vă cocoțați pe tocuri și totul e în ordine ! Dar nouă ce ne rămîne de făcut ? Să fim numai înalți ?

Nu i-am răspuns nici de data asta, ocupată fiind cu vopsitul buzelor.

— ...Iar dacă sînteți slute vă sulemeniți ! Pe cîtă vreme noi trebuie să arătăm chipeși fără artificii. N-am dreptate să susțin că e bine de femei ? — insistă el oftînd.

— Și totuși nu ne e chiar așa de bine, — i-am răspuns, în cele din urmă, luîndu-mi rămas bun de la el pe stradă. — Pentru că multe femei se căsătoresc cu bărbați ca tine...

I. Rutkovskaia

În drum spre lumea cealaltă

Zburam pe motocicletă ca vîntul și ca gîndul. Voiam să fiu punctual la întîlnire.

Plouase de curînd și asfaltul lucea ca oglinda. Urechile îmi țiuiau din cauza vitezei iar trecătorii fugeau din calea mea care încotro.

Eram pe punctul de a atinge bariera sonică dar mă împiedică un fluierat strident. Am frînat brusc și motocicleta s-a oprit în clipa cînd nasul meu a venit în contact cu farul.

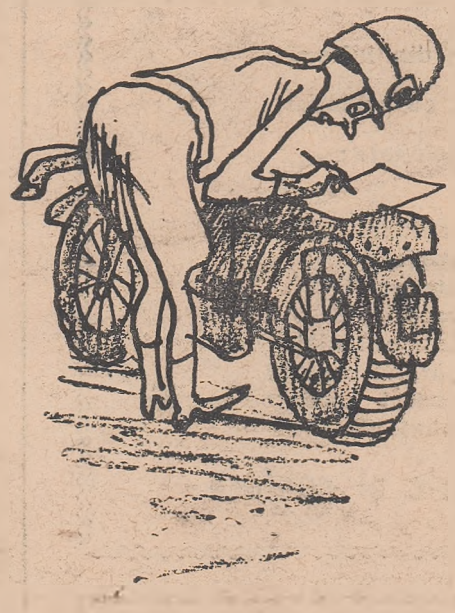

— Îmi permiteți, — am auzit un glas lîngă mine, — sînt plutonierul de miliție Petrov. Sînteți chiar atît de grăbit să ajungeți pe lumea cealaltă ?

— Ba nu, dar mă grăbesc la întîlnire, — i-am răspuns pipăindu-mi nasul cu prudență.

— Atunci vă rog să plătiți amenda de o rublă, — și plutonierul deschise un carnețel.

Am dat să scot banii și... „ha-a-pciu !"

— Ce faceți ? !

— Cum, nici să strănut n-am voie ?

— După pofta inimii, numai să nu-mi suflați sugativa. Priviți-o, a ajuns în băltoacă.

— Mare lucru, o sugativă ! Am să-ți aduc mîine zece sugative, cu carnete cu tot.

— Sugativă ca a mea n-o să găsiți. Notasem pe ea niște formule electrotehnice. Știți, se apropie examenele. Acum n-o să mai pot rezolva problemele...

— Fleacuri ! Sînt inginer, ți le rezolv eu.

— În sfîrșit ! oftă plutonierul ușurat. — Primul delicvent cu studii tehnice. Pînă acum am avut de-a face numai cu medici. I-am pus eu la treabă dar sînt tămîie la electrotehnică !

Plutonierul îmi întinse carnetul, abandonînd tonul oficial :

— Uite, rezolvă-le, și eu am să am grijă să fie liniște, să nu te tulbure nimeni.

— Așa, vasăzică... așa..., — am început să rezolv.

— Merge, merge ?

— E-n ordine, tovarășe plutonier. Și am ambalat motorul cu gîndul s-o șterg.

— O clipă. Dar amenda ?

— Tovarășe plutonier... — am îngăimat

— Nici un tovarășe plutonier...

I-am întins o rublă și am luat-o din loc Un fluierat. Am încremenit.

— Poftim chitanța.

Am înșfăcat chitanța, bombănind, și am apăsat din răsputeri pe accelerator. Din nou un fluierat.

— Ce mai e ? — am răcnit, la capătu puterilor, clătinîndu-mă în șa.

— Dacă sînteți foarte grăbit, [illegible] st plutonierul, — vă sfătuiesc să nu tra[illegible]r-sați piața. Acolo e un milițian care se pregătește pentru examenul de chimie.

V. Kuznețov

— Vă implor, faceți-l să i[illegible]eagă că nu putem lua leul acasă !

Calomnie

— Ai auzit ? Pisica a născut un purcel ! — îl informă Gisca pe Curcan.

— Imposibil ! E o calomnie ! — se împotrivi Curcanul.

— Pare neverosimil, dar așa e ! — confirmă Cocoșul. — Nu se vorbește decît despre asta.

— Să mergem să vedem cu ochii noștri, — propuse Gisca.

Zis și făcut.

Gîsca, Curcanul și Cocoșul intrară în odaia Pisicii. Și ce văzură ? Pisica ședea abătută, cu obrajii uzi de lacrimi, iar Motanului îi scăpărau ochii de mînie...

— E adevărat că în familia dumneavoastră există un purcel ? — întrebă Curcanul prudent.

— E adevărat ! — răspunse Pisica. Priviți-l, e în fața dumneavoastră !

Gîsca, Curcanul și Cocoșul își îndreptară privirile spre un ungher și văzură

un pisoi mînjit din cap pînă-n picioare cu smîntînă, ud, murdar, iar în jur numai pete de grăsime... Brrr !

— Uitați-vă la el ! — spuse Pisica. — Purcel, nu alta !

Gîsca, Curcanul și Cocoșul nu răspunseră nimic. Erau dezamăgiți.

S. Mihalkov

Sculptorii se amuză

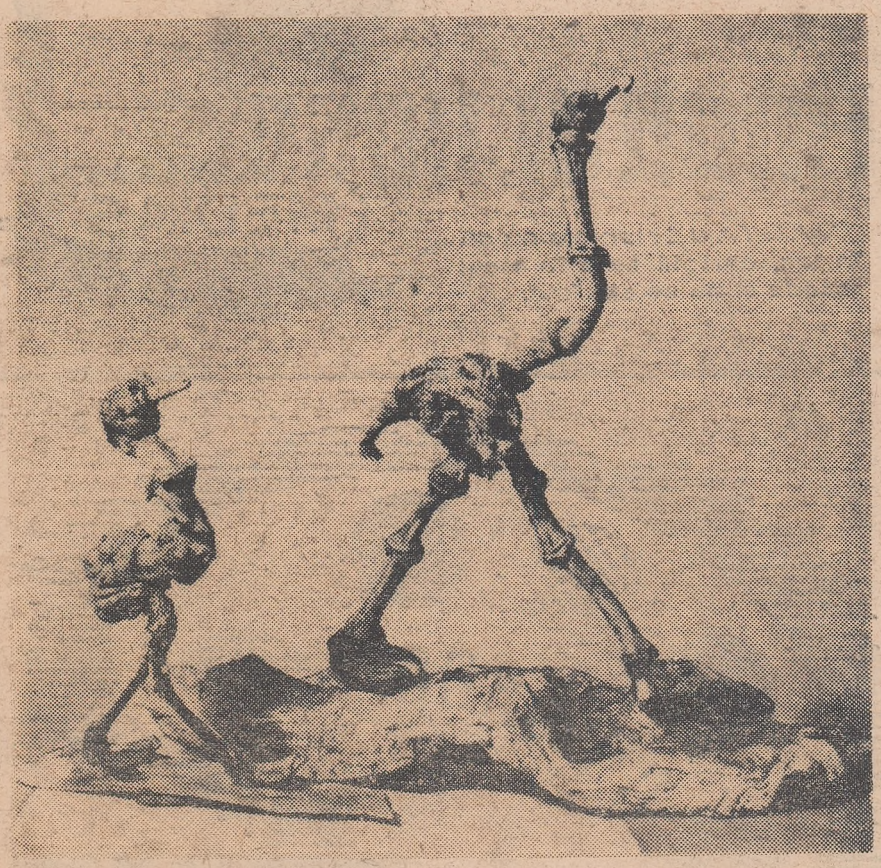

Struți

de **G. Tatarnikov**

40 160

REDACȚIA : București. Piața „Scînteii". Tel. 17.60.10. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.